

Vida Misiūnaitė Indas (grafika)

15 šiandien (kovo 27) 7 val. vak. "Draugo" redakcijos foje, 4545 V. 63rd St., Chicagoje, atidaromos dailininkės darbų parodos. Parodą atdarant dail. **B. Jakmeičienė** skaitys paskaitą "Modernizmas religinio meno raidoje", temą iliustruojant pavyzdžiais ekrane. Parodą ir paskaitą rengia stud. ateitininkų Korp' "Šatrija". Visuomenė kviečiamas atsilankyti, lėšumas nemokamas.

NUO ŠATEIKIŲ IKI RAMIOJO VANDENYNO

(Atkelta iš 1 psl.)

gabalais, išsidriusiais visame romane.

Erdmonas grįžta kaip tik tuo metu, kada, senajam ponui mirus ir jo sūnui Zigmantui ne grįžtant, dvarą paveldėti ruošiasi Joachimai. Erdmonas pasirodymas jam sumaišo kortas. Mat, tik jie abu težino, kad tik-rasis dvaras paveldėtojas Zigmantas, tapęs revoliucionieriumi, yra parąšęs testamentą, juo dvarą išdalindamas baudžiauninkams.

Pasitalkinęs savo jauną, augantį ir stiprų sūnėną Roką Štuopį, Erdmonas ryžtasi ilgai kelionei, kurios tikslas surasti Zigmantą, arba bent jo testamentą. Joachimai Roznickis, žinoma, negali to leisti. Nusisamdęs nepoleoninę Lietuvio valkataujančių kazokų gaują, jis paseka testamentu iškotojį į kandin. Nepasisekus Erdmono ir Roko dar Lietuvoje su-naukinti jėga ir padėties pranašumų, Joachimai karštomis pėdomis juos seka Prancūzijoje. Tačiau ir čia mūsų herojams vis pavyksta išsprukti iš klasingų aristokrato pinklių.

Prancūzijoje sužmona, kad Zigmantas išvykęs į Naująją Pasaulį — Ameriką. Čia ieškančiųjų keliai išsiskiria: Erdmonas grupę, kurioje įsijungia ir Prancūzijoje užtikta lietuvaitė Raselė, Atlanto vandenyną patraukia į Naująją Orleaną, gi Joachimai su sava gausia išplaukia apskui visą Amerikos žemyną. Aliskon, Erdmonas žymiai, mat, kryptį nustato vietovės, iš kurių buvo rašyti pasakutiniai Zigmanto laišukai jo buvusiai mylimajai markizei Olimpijai de Tournay, gi Joachimai — Zigmanto palerina, kurią Aliaskos gubernatorius Baranovas, su kitais kailiais nupirkęs iš indėnų, atsinešė Lietuvon Joachimai motinai.

Autorius lygiagrečiai skyriz seka abi grupes.

Pirmųjų kelias veda Mississippi — Missouri upėmis ir perėjimais išilgai šiaurinės Amerikos kontinentą, antrųjų — Aliaskos pakraščiu miškais ir Kolumbijos upės slėniais.

Giliosios šiaurės sniegyuose abi grupės susiduria, ir įvyksta tragiškoji romano atomazga.

Ilgudimas auga, brensdant veikalo gilumon, bet ir...

Jog šiais keliais paviršutiniškai sakiniai ne nebandytas atpasakoti romano turinys, skaitytojas supras iš to, kad veikėjų atsisveikinimas su senuoju kontinentu iš tikrųjų teženklina tik mažiau negu trečdį šio stambaus (šešių šimtų su kau-pu puslapių) veikalo. Dargi, manyčiau, konstrukciniai ir stilistiniai kiek mažiau pavykusių trečdali. Nes, atrodo, jauno rašytojo igudimas auga, jam brensdant veikalo gilumon. Atrodo, ir jis patis giliau susipažįsta su savo romano charakteriais, iš-moksta juos išsamiu ir įtikinamiau atskleisti.

Pirmojoje romano dalyje autorius, rodos, ne visada randa pakankamai laiko susikaupimui ir kantrybės reikalingos pasikuro romano skyrių galutiniam iš-baigimui. Pavyzdžiui penktasis romano skyrius — Šalia kelio karcūn — paskutinė stotis, paskutinis įvado į ilgą ir nuotylingą kelionę paragrafas yra gerojai sukarikatūrintas, per daug "impresionistiškai" perduotas, ne visada įtikinąs situacijų atpasakojimuose. Jeigu trylukstas — Skūneris "Albatrosas" — yra reikalingas bent Raselei atsiradimui Prancūzijoje nušviesti, tai keturiolikstasis — Fregata "Kutuzov" — fej-tišku stiliumi pavaizduojas neįgimamųjų veikėjų pergyvenimus pirmajame susidūrimu su vandenynu, bei groteskiškai pri-statąs tolimesnį įvykių eigą veik nedalyvaujantį laivo kapi-toną Ponfidinę, pačiam romanui mažai ką teduoda. Penkiolika-

jam skyriui — Naujasis Orleansas — trūksta stipresnio istorinio pamušalo, sakytum, maždaug tokio, koks jis duotas devynioliktojam, kuriame gana išpuodingai aprašomas to meto St. Louis miestas. Trumpučiai vieno puslapio skyreliai, kaip šešiolikstasis ir aštuoniolikstasis, verčia skaitytoją įtarinėti autorių išsekimu, tepasitarinauja nebent bendrojo romano ritmo pavajinimui. Gi ir paskutiniame pirmosios dalies skyriui — Upė į šiaurę — turinčiam itin spalvingą įžangą ir iš viso gana daug aprašomosios "mėsos", atrodo, lyg ir trūksta stipresnių konstrukcinių "kaulų", nes toksai, koks jis yra, romano eigos ir priekį ne kiek nepastūmėja.

Kalbos ir sakinio niuansai

Kalbos atžvilgiu Kazys Almenas nėra nei pakankamai sau griežtas, nei pastovus. Kai kurie jo charakteriai kalba tarmiškai, nors tasai jų tarmiškumas tėra paviršutiniškas, ne pilnai išlaikytas ar nuoseklus. Svetimžodžius ar svetimvardžius jis kartais rašo taip, kaip jie taria, o kartais — kaip rašomi. Nevengia svetimybų ar barbarizmų ir tokiose vietose, kur jų reikalingumas labai abejotinas. Žinoma, dialoguose šitokie kalbiniai netikslumai skamba gana natūraliai ir juos pagyvena:

— O, tai veislinį jautį atga-beno!

— Ne, ans veistis tai buvo neokvatnus. Mandrus tai jau baisiai. Blizgėjo kaip šilks įsiai ir ein sau ne kaip bet koks jautis, o dailiai, taip stypt! stypt!... uodegą bemaž pakėlęs. (51 psl.)

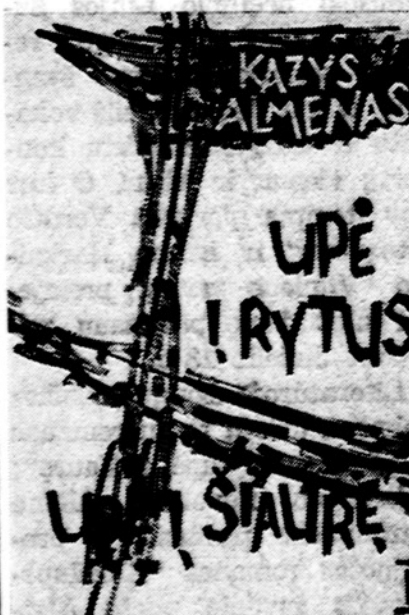
Micheliq pakėlė po juodais stambiais antakiais paslėptas savo akis į dabar išlipusi Roką.

— O, man Dieu... — išsprūdo jam nejuokiomis.

— Vi... — rimtai palingavo galva Rokas.

— Jis dar jaunas, dar užaugęs, — naudodamas Micheliqę sumišimą, aiškino Baptiste. — Ten tame krašte, iš kur jis kilęs... Lithuanie, vi?... jie gimsta tokio dydžio, kaip tu, mažiūti... Tik ne taip gauruoti... (241 psl.)

O dialogą Kazys Almenas mezga pasigėrėtina. (Neveltui jis juk yra didžiosios dalies "Antrojo kaimo" vaidinamų ski-



Knygos viršelis, pieštas Pauliaus Jurkaus.

cų autorius.) Jame atsispindi kalbančiojo personažo galvosenos, manieros, būdas. Turint galvoje tikrai plačią tų personažų skalę, jų įvairumą tautiniu, socialiniu bei ideologiniu atžvilgiu ir tai laikytina dideliu autoriaus laimėjimu, betgi, šalia to Kazio Almeno veikėjų dialogai yra ir dinamiški. Vartojami ne kaip tuščiaiduris pašnekesys, o priemonė veiksmui pastūmėti, motyvams ar priežastims išaiškinti. Atsakymu į klausimą organiškaai gimdomas kitas klausimas, nekartojama tai, kas yra aišku ar savaime suprantama. Tikslomis pauzėmis ar nedasakymais gubai sužadina skaitytoją vaizduotė pati užpildo sąmoningai autoriaus paliktus plyšius.

— Ar pagelbėt, tau?... — Raselė irgi priėjo prie arklių. Niekur dabar jau nebeatrodė saugų. Tikiai prie Roko.

— Neik čia... Dar pasibaidys, dar įsipsir tau... Sėsk ten, kur vieta.

— Nespirs jau. Manasis nespirs. — Ji glostė nuleistą savo bėro arklio galvą ir nubraukė prie ausų susirinkusį sniegą. Gyvulus žvelgė į ją, didelėm lyg melsvo stiklo akim. — Ar daug vilkų ten misliji?

— Bus keli... Penki bemaž... Gal ir pusė tuzino.

Gal penkiasdešimt, galvojo sau Rokas. Vilkų rūjas jam teko sutikti ir Lietuvoje, ir vilkai neišsidrąsina taip arti lįsti prie žmogaus, kol jų nėra bent kelios dešimtys. (163, II d.)

Šiame iš paviršiaus gal net grubokai skambančiame dialoge "tarp elučių" puikiai atskleidžiami šilti, intymūs jausmai, net savotiškas meilės išpažinimas.

Charakterių portretai

Tačiau stipriausi Kazio Almeno romano konstrukciniai stulpai yra jo veikėjai. Kaip jau minėjau, jie yra įvairūs amžiumi, tautybe, luomu, išsilavinimu, pasaulėžiūra. O vis dėlto autorius sugeba kiekvieną jų nupiešti skirtingai ryškia ir kartu natūralia spalva, sugeba kiekvieno jų veiksmams duoti logišką, skaitytojui abejonių nesukeičiantį pagrindą, sugeba išlikti pakankamai bešališkas kad ir neigiamųjų atžvilgiu, sugeba, natūralumo dėlei ir teigiamuosiuose rasti kiek pilkesnių spalvų.

Visumoje jo charakteriai yra stiprūs, subrandinti, užbaigti, užgrūdinti, žiną ko siekia ir siekia visa savo būtybe. Šiuo atžvilgiu būtų galima net tarti, kad Kazio Almeno veikėjas pasidaro nekasdieniškas šiais laikais, kada literatūroje keliama miniažmogis, dar pabrėžiant jo bestuburiškumą, bevališkumą, ištįžimą, herytingumą, lyg patyčiai pastatant jį prieš padidinamąjį veidrodį ir pasišaipant iš jo menkystės, tuštumo, bevališkumo, lengvabūdiško pasidavimo mažiausiajam pagundai. Kazio Almeno veikėjai nėra linkstančios nendros. Jie kieti, tikslo siekiai beato-dairiški, pasiaukodami, atsižadėdami savęs. Gi iš kitos pusės jie nėra nei suschematinti ar padaryti aklausi autoriaus valios vykdytojai. Kiekvienas jų užsitarnauja skaitytojo pagarbą, nežūrint, ar tas skaitytojas jaustų jam meilę, neapykantą ar abejingumą.

Pagrindinis romano veikėjas Erdmonas Bauza, iš baudžiauninko pasidaręs prancūzų revoliucinės armijos karininku, yra tos revoliucijos išauklėtas ir į ją fanatiškai įtikėjęs. Revoliucija buvo jo dvasinė motina, įkūrusi prigimtą neapykantą aristokratijai. Kad ir žinodamas, jog toji pati revoliucija negailestingai surijo daugelį savo ištikimiausių sūnų, jis negali jos kaltinti, negali ją abejoti. Atėmus iš jo tą didelį tikėjimą, Erdmonas dvasioje liktų neužpildoma tuštuma, kas reikštų nemažiau negu mirtį. Ne, Neigiamą prasmę apie revoliuciją ne kalbėti negalima!

— Nekalbėkit, monsieur!... Nekalbėkit apie tai, ko nesu-prantate! — Erdmonas pašoko ir išsizręgęs stovėjo ugnies šviesos rėmuose.

— Ar nėra viena iš Rousseau idėjų, kad visi turi teisę ir laisvę kalbėti ir svarstyti bet ką. Visi, net ir tie, kuriems su pagarba ir tikrumu krinta giljo-tina!

— Ne dėl laisvės griovimo! Ne dėl revoliucijos šmeizmo, monsieur! Tam niekada nebus teisės! Niekada! Ne dėl to bu-vo mirta ir kentėta, kad leistu-me griauti! Nieka! (285 psl.)

— Ne dėl laisvės griovimo! Ne dėl revoliucijos šmeizmo, monsieur! Tam niekada nebus teisės! Niekada! Ne dėl to bu-vo mirta ir kentėta, kad leistu-me griauti! Nieka! (285 psl.)

— Ne dėl laisvės griovimo! Ne dėl revoliucijos šmeizmo, monsieur! Tam niekada nebus teisės! Niekada! Ne dėl to bu-vo mirta ir kentėta, kad leistu-me griauti! Nieka! (285 psl.)



Rašytojas Julius Kaupas

Juk ir jo tikslas, kurio sie-kimas sudaro šio romano turinį, yra revoliucijos pagimdytas. Tikslas jį viliojantis, traukiantis kaip mirasas ištroškusį dykumoje, nuolat kankinantis, išse-miantis jėgas, rodos, niekad nepasiekiamas, prie kurio jis nuolat atėjo tik tam, "kad dar jo formom neišryškėjus, tas ieškomas tikslas pakeltų savo vaiduokliškus sparnus ir nu-plasnotų kažkur už nesu-vo-kiamo horizonto" (219 psl.)

...Nesvarbu beveik buvo kur ir kaip, nes visos kryptys, visi horizontai pradėdavo lygiai at-rodyti ir ten, už melsvos jū miglos, turėjo būti Zigmantas. Ten už horizonto, kuris šiuo momen-tu vadinosi St. Louis, kuris prieš tai vadinosi Orleansas, ir už ku-rio jau vėl tiesėsi kitas hori-zontas, paženklinatas sėdabru.

(230 psl.)

Erdmonas palydovo Roko Štuo pio svarbiausioji charakterio savybė yra besąlyginis lojalumas savo didei. Jis tiki Erdmo-no misijos svarbumu ir jo įsa-kyumus vykdo, jų nekvestionuo-damas net ir tada, kada jo veiksmas jam neatrodo nė su-prantami, nė logiški. Rokas yra Erdmonas valios orbitoje. Erd-monas yra jo visų žygių esmė ir prasmė. Rokas yra gerasis, mažakalbis, ramus, lėtas, kietasprandis žemaitis. Jėga ir lojalumas juk yra elementai svarbūs bet kurios idėjos įgy-vendinime. Rokas jį turi su kau-pu.

Prie pagrindinių veikėjų, be abejonės, reikėtų skirti ir nie-kur romane nepasirodantį Zig-mantą Darvainį. Iš tikrųjų jis gi ir yra toji ašis, apie kurią visas romanas sukasi. Dar dau-giau: pristatomas jis žymiai vi-sapusiškiau negu kiti veikėjai, piešiamas įvairiose aplinkybėse bent keleto kitų charakterių lū-pomis. Terodamos, žinoma, tik idealiosios jo charakterio pu-sės. Autorius, atrodo, sąmonin-gai nori per visą romaną į iš-laikyti mistišką, veik legendari-ne būtybe, tuo dar labiau užin-tiguodamas skaitytoją. Užintri-guoti jam, žinoma, pasiseka. Ta-čiau, iš kitos pusės, daugelis Zigmanto veiksmų lieka be gi-lesnio ar net aiškesnio motyva-vimo, migloti, sunkiai supran-tami ar pateisinami. Ypač pasi-gendamas jo žygio giljojon Siaurės patesnis paaiškinimas.

Ir tai jau yra vienas iš stam-besnių šio veikalo trūkumų. (Sunkiai suprantami ar patei-nami veiksmai, į juos ir į patį Zigmantą žūrint šio laiko aki-mis. Tačiau, manytume, visa tai yra aišku ir gyvenimiška, žvelgiant ano laiko romantikų žvilgsniu. Juk tokių Zigmantų tada gyvenime buvo apsieiai. O ir jų veiksmų motyvacija buvo ne realybė, o epochos mada — romantizmas. Red.)

Grafas Joachimai Roznickis yra aristokratas iki kaulo sme-genų, tvirtai įsisavinęs visas nei-giamąsias šio luomo savybes.

(Nukelta į 4 psl.)

Paminėtas rašyt. dr. Julius Kaupas

Kovo mėn. 21 d. per 150 rink-tinės Detroito publikos susirin-ko į didžiąją Lietuvių namų sa-lę. Tai rašytojo dr. Juliusau Kau-po artimieji draugai, rašytojai, kolegos gydytojai ir jo raštų skaitytojai. Susirinko į jo vie-nerių metų mirties sukakties progą suruoštą minėjimą. Rim-tis ir susikauptas viešpatavo salėje ir, žinoma, programos atlikėjams jokio plojimo nebu-vo. Minėjimą suruošė dr. J. Kaupo knygomis leisti Detroito komitetas, kuriam vadovauja dr. Vytautas Majauskas. Jis bu-vo ir šio minėjimo moderato-rius.

Dr. Vytautas Majauskas, at-idarydamas minėjimą, pažymė-jo, jog taip neseniai, rodos, tik vakar Julius buvo su mumis, bet tikrovė rodo, kad jau štai antras pavasaris esame be jo. Tačiau mirtis neatėmė jo viso. Jis liko tarpe mūsų savo dvasi-niu palikimu.

Dr. Henrikas Nagys, rašyto-jas, poetas ir artimas mirusio rašytojo draugas, įžangoje pa-skaitė iš dr. J. Kaupo raštų. Savo paskaitoje jis supažindino su rašytojo asmeniu ir jo kū-ryba. Jis buvo ne tik nepaprastų pasakų rašytojas, bet jis ir tikėjo jomis kaip vaikas. Jis buvo rašytojas, humanitaras, daktaras, menininkas ir amžinai jaunas, linksmas... Poetas paskaitė rašytojui J. Kaupui skirtas dedikacijas iš Marius Katiliškio ir savo raštų.

Birutė Vaitkūnaitė - Nagienė pašoko savo sukurta momentui pritaikintą išraiškos šokį. Tai buvo liūdesio ir raudos šokis, žiūrovams palikęs gilaus įspū-džio.

Rašytojo J. Kaupo raštų iš-

traukas skaitė iš Chicago at-tykė rašytojai Kazys Almenas ir Marius Katiliškis. Jie nukėlė klausytojus į jo pasakų ir sva-jonių pasaulį.

Minėjimą uždarydamas, dr. V. Majauskas kvietė, kurie gali, vykkti į kapines padėti rožių puokštę ant rašytojo J. Kaupo kapo.

Rašytojas dr. Kęstutis Keb-lys tą patį rytą per L. B. radi-jo valandėlę trumpai supažindi-no detroitiečius su rašytojo J. Kaupo asmeniu ir jo kūryba.

(sln)

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670.
Valandos pagal susitarimą. Jei ne-at-siliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6887
DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akuserija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak.
Sest. 12-3 v. p. p.
Trečiadieniai uždaryta

WA 5-2017
DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2737 West 71st Street
VAL.: kasdien nuo 6-8 val. vakaro.
Sest. nuo 10 iki 12 valandos.
Trečiadieniai uždaryta.
Pacientus priima pagal susitarimą.

Ofiso tel. PR 8-2230
Namu — rez. Prospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirm., antr., ketvirt., ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Sest. nuo 1 iki 4 val.

Tel. ofiso FO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį uždaryta.

Tel. GROvehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienį, už-daryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL.: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį, Sestadienį, penktadienį uždaryta.

Ofiso PR 6-1795, Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJŲ LIGOS
2300 West 51st Street
Oakley Medical Arts
Pirm., antr., ketvirt., ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 v. v. pagal susitarimą

Tel. RELiance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuviai gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirm., antr., ketvirt., ir penkt. nuo 12-4 p. p., 6:30-8:30 val. vak. Sest. 12-4 val., trečiadienį uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4156
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4933 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak., išskyrus trečiadienį, Sestadienį, penktadienį 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KIDINIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirm., antr., ketv., ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakaro, Trečiadienį, 11 val. ryto — 1 v. p. p., Sestadienį, 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Res. tel. 239-2919.

Ofiso PR 6-7773, Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63 str.
Valandos: pirm., ketvirt., 5-8 antr., penkt., 1-4.

Primineja tik susitarus.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HE 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 8-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė: VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Sest. 9 v. r. — 2 D. D.
Trečiadieniai uždaryta.

• Pirmasis filologijos mokslų daktaras pokario metais, Kovo 9 d. Vilniaus universitete doc. J. Lebedys apgynė filologijos mokslų daktaro disertaciją. Savo veikale jis nagrinėjo M. Daukšos kūrybą ir lietuvių raš-tijos bei literatūrinės kalbos formavimosi pradžių 19 amž. J. Lebedžio oponentais buvo estų prof. dr. P. Ariste, Vilniaus uni-versiteto prof. M. Račkauskas ir istorijos mokslų daktaras J. Jurginis. J. Lebedys yra pirmas filologijos mokslų daktaras, pokario metais (1945-1965) Lietuvoje įgijęs šį mokslo laips-nį.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, III
Tel. ofiso: PULLMAN 5-6766
Namu: BEVERLY 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-8 v. v., Sest. 1-3 p. p. ir trečiadienį uždaryta.

Tel. CE 6-0720 arba 283-1600
DR. C. K. PAULIS
Diagnostika ir Vidaus Ligos
Monroe Building, Suite 709
104 South Michigan Avenue
Valandos susitarus telefonu.

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p.
Išskyrus trečiadienį

Ofiso telefonas — CL 4-2421
DR. AL. RAGŪS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 South Kedzie Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL.: kasdien nuo 2 iki 8 val. vak.
Trečiadienį, Sestadienį, penktadienį uždaryta.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINIS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Sv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Sest. nuo 2-4. Trečiadieniai ir kitu laiką susitarus telefonu.
Tel. REpublic 7-2290.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir oritako akinius
keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL.: 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniai uždaryta; Sestadieniai nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 9-6730.
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslelių ir šlapimo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2880.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 5-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. p. ir 6-8 p. p.
Penkt. tik 1-3 p. p.
Trečiadienį, Sestadienį, penktadienį uždaryta

Ofiso tel. CLIFFside 4-2896
Resid. tel. WALbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir specialia chirurgija
4644 So. Ashland Avenue
Valandos kiekviena diena 2-4 ir 6-8 val. vak. Trečiadieniai ir Sestadieniai uždaryta. Priima pa-gal susitarimą. Sestadieniai nuo 2 v. iki 5 v. v.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. Prospect 9-1233 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., trečiadienį, penkt., nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Sest. 2-4 v. p. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 3-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Primineja ligonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Trečiadienį, Sestadienį, penktadienį uždaryta.

Telefonas — GROvehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
specialybė: AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v. Sestadieniai 1 iki 4 val. Trečiadieniai uždaryta

Tel. Prospect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8. Sest. nuo 2 iki 4 v. Trečiadienį, penktadienį, Sestadienį uždaryta.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3156
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadienį, Sestadienį, penktadienį uždaryta.

Ant rankų nešdamas karalių gėlę

Jauki Carnegie Endowment salė New Yorke kovo mėn. 21 d., sekmadienio popietėje, susilaukė gražaus būrio rinktinės publikos. Susirinko per 100 žmonių (pilna salė) pagerbti poeto Vytauto Mačernio, tragiškai žuvusio prieš dvidešimt metų (1944 m. spalio 7).

Literatūros ir poeto draugų atvyko ne tik iš New Yorko, bet ir iš Philadelphia, Riverside, N.J. dr. Albinas Šmulskystys su pilna mašina, iš Baltimorės poetas Alfonsas Nyka-Niliūnas.

Jau praėjusių metų rudenį New Yorke planuota surengti poeto Mačernio 20 metų mirties minėjimą. Kiti įvairūs kultūriniai renginiai minėjimą nustumė į šiuos metus. Inicijavęs ėmėsi poeto draugai.

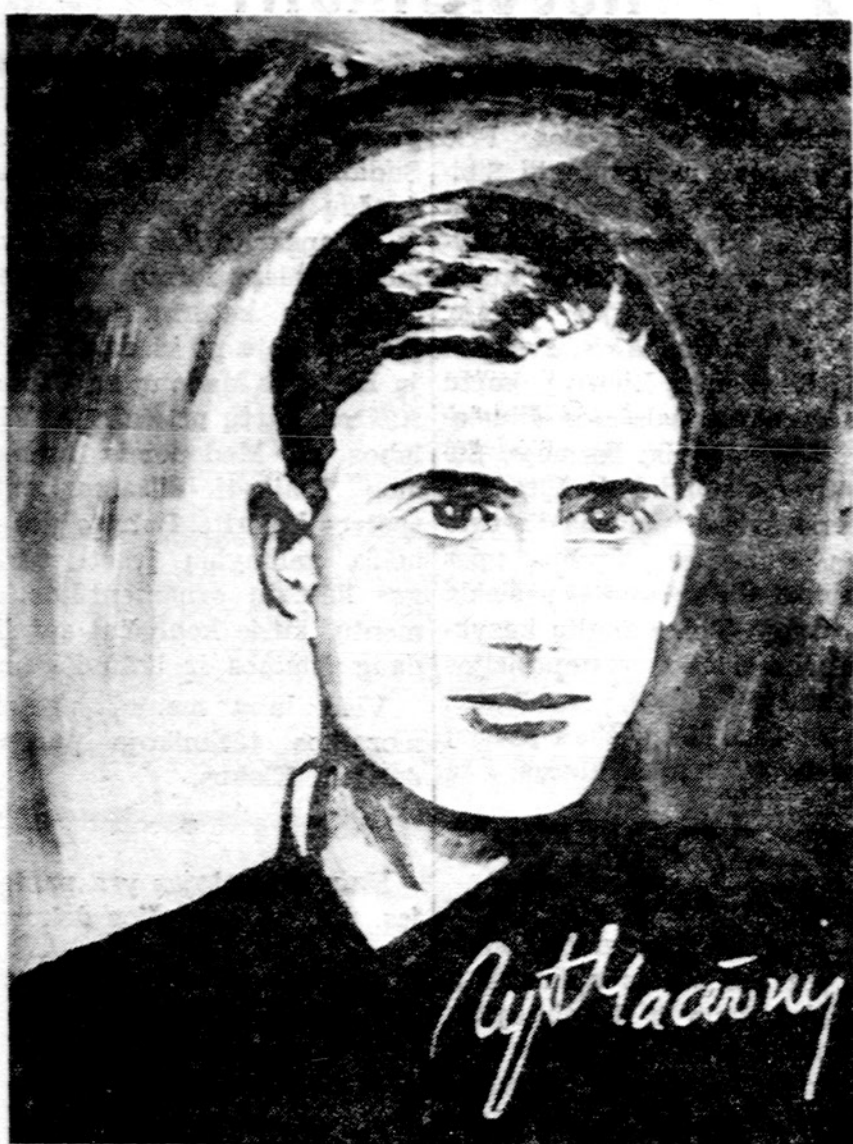
Į rengimo komitetą įėjo: Telšių gimnazijos draugai: Lionė Baltrušaitienė, dr. Stefa Dimienė, Paulius Jurkus, Vilniaus studijų dienų draugas ir velionės palikimo leidėjas — dr. Albinas Šmulskystys. Komitetą papildė Lietuvos konsulas Anicetas Simutis, taip pat baigęs Telšių gimnaziją.

Salės estrada buvo papuošta lietuvišku audiniu — staltiese, apie kurią poetas rašo savo "Vizijoje". Ant staltiesės buvo pakabintas portretukas — poeto veido šikis audringų vizijų fone. Žemai skleidėsi didelė pokštė gėlių — gladiolų, gvaizdžių, vešlių mirtų lapų. Gėlės irgi poetas prisiminė savo "Vizijoje". "Tai visno pavasario žiedai..." Tai anų dienų prisiminimas, pagarbą poetui.

Šalimais estrados stovėjo atvotos pianas. Čia salė nekoncertinė, ir pianas čia retenybė. Tai reiškė, kad į poeziją įsipins ir muzika.

Minėjimas pradėtas gana punktuotai, tik su 6 minučių pavėlavimu. Pradžioje *Toska Daubaraitė* paskaitė V. Mačernio

New Yorke pagerbtas poetas Vytautas Mačernis



Poetas Vytautas Mačernis.

Portretą piešė Alvydas Bičiūnas

nio "Laišką mirusiam draugui", kuris savo simboline prasme labai derinasi minėjimo momentui. Toliau minėjimo programą pranešinėjo studentė *Salvija Gedvilaitė*. Ji pristatė paskaitininką dr. Juozą Girmū iš Bostono.

Jis savo žodyje priminė tragiškai žuvusius rašytojus ir plačiai nagrinėjo Vytauto Mačernio kūrybinį palikimą, labiausiai išryškindamas jo filosofines idėjas, egzistencialistines poezijos nuotaikas, poeto didžiulį meilę savo žemei. Prelegentas taip pat sujungė V. Mačernį su

kitais jo kartos poetais, prisimindamas "Žemės" antologiją, apibūdindamas jos poetus (V. Mačernį, K. Bradūną, J. Kėkštą, A. Nyką-Niliūną, H. Nagį).

Antroje paskaitoje *Paulius Jurkus*, buvęs vienas iš artimųjų poeto bičiulių, kilęs iš to paties krašto, jautriai prisiminė tragišką poeto žuvimo aplinkybes, nušvietė jaunystės, mokslo metus, jo paskutinį rudenį, žiemą ir pavasarį, praleistą tėviškėje, kaip poetas santykiavo su savo namiškiais, skaitė ir rašė, klajojo po miškus. Pabaigoje prisiminė jo "Vizijų" vieną vaiz-

dą — karalių gėlę — ir palygino ją su Vytautu Mačerniu. Tai jis yra tasai karalius — gėlė — poetas, kuris papuošia savo gentį ir visą savo kartą.

Abi paskaitos užtruko tik valandą. Antroji dalis pradėta be pertraukos. Poeto eilėraščių skaitė aktorai: *Asia Dauguvietytė, Toska Daubaraitė-Skobeitienė, Juozas Boley-Bulevičius*.

Poezijos interpretacija parodė visą poeto pajėgumą, jo vaizdų sodrumą, minčių brandumą, jo originalumą.

Į poezijos tarpą įsipynė smuikininkė *Elena Kuprevičiūtė*, specialiai atvykus šiam minėjimui iš Columbus, Ohio. Ji atliko labai nuotaikingą 20 minučių programą. Grojo įvairius spalvingus trumpus dalykus. Buvo tai lietuvių ir kitų kompozitorių kūrinių. Akompanavo *Aleksas Mrozinskas*. Smuikininkė savo grojimu pagavo visus ir nuvedė į svajonių pasaulį. Jos muzika derinos prie Mačernio poezijos eleginės nuotaikos. Tartum gir-dėjai laukų vėją, piemenėlių traliavimą, medžių ošimą, — tuos vaizdus, kuriuos randi Mačernio poezijoje.

Minėjimas užtruko tik dvi valandas. Koncertą baigiant, rengėjų vardu P. Jurkus padėkojo programos dalyviams, specialiai pristatė dr. *Albiną Šmulskį*, kuris finansavo Mačernio "Poezijos" leidimą. Pats minėjimas praėjo sklandžiai. Jis priskirtas prie gerųjų šio miesto lietuviškų rengimų. Gi rengėjai džiaugiasi, kad neturėjo nuostolio. Prie durų dar parduota 16 egz. Mačernio "Poezijos".

Po minėjimo V. ir P. Jurkų namuose Woodhavene buvo priėmimas, kuriame dalyvavo apie 25 asmenys — programos dalyviai, komiteto nariai ir tolimieji svečiai.

Alg. Dž.

Tiems, kurie žuvo

Vitalija Bogutaite

I
Magnolijų kraštas kvepia gėlėmis ir krauju
Kvepia plantacijų prakaitu ir brolių šauksmu.
Kiekviena valanda tampa tiltu,
kiekviena akimirka — šauksmu,
metalo rėžiams ritmingai skeliant
juodųjų brolių galvas.

Magnolijų ir mirties šaly
sulaužytas kūnais skenduoliai vėl grįžta,
nes upė negali skaismo pakelti
ir iškelti krantan,
kad pamatę atpažintumėm save
ir suklaupę šauktumėm dangaus ir žemės
atleidimo.

Kasdien išaušta karšta ir deginanti saulė,
kasdien prisikelia ir pikto mano brolio rankos.
Prisikelia laukinė neapykanta ir baimė,
ir vėl rėžiais ardome
raumenų ir kaulų tinklą,
vėl ieškom kruvinosios mūsų brolio aukos.

Magnolijų kraštas kvepia gėlėmis ir krauju.
Kvepia plantacijų prakaitu ir brolių šauksmu.
Išsibūvę medvilnės laukai
kartoja duslų brolio šauksmą,
o mes susėdę žiūrime, kaip rausvos kraujo putos
keliauja su srove.

II
Juodaodė mano kraujo motina
maudėsi mėnulio upėje.
Juodaodė mano kraujo motina
rinko medvilnę laukais.
Rinko ir džiaugėsi,
kad bus balti marškinėliai

brolio kūnui pridengti.
Amžinos ramybės prašo atvežtas brolis.
Amžina, bežemių malda, kalba iš toli atvežtas
brolis.

Kalba sau,
savo skausmui paslėpti,
nes skamba skudučių daina,
skamba ir skamba ausyse,
nes žino tikrai, kad negrįš
protėvių kaulų lankytį,
miegančių slėny žaliame,
dramblio kaulo žemėj.

Skamba skudučių daina,
skamba ir skamba ausyse,
simtmečiams užpilant kaulus
laiko našta
Pabalo delnai nuo darbų
purenant svetimą žemę.
Žvyras subadė basas,
saulėj nudegintas kojas.

III
Juodaodė mano kraujo motina nusiprausė
mėnulio upėje ir tik tada suprato,
kad piktos rankos nepajėgia dalintis,
kad piktos akys negali žiūrėti,
nes baimė pamatytį save
yra didesnė už nematymą.

Tuomet susikvietė devynis savo sūnus
(mano brolius)
ir liepė laužti duonos kepalėlių.
Kiekvienas atsilaukė savo dalį.
Kiekvienas pasijus savo dalį.
Ir kai skambės liūdna daina prie upės,
kai bangos nės į mus raudoną kraujo putą,
žinotume, kad vienas žuvo,
kad žuvo vienas ir visi.



Vida Misiūnaitė

Žiema (grafika)

Iš šiandien atidaromos dailininkės darbų parodos, "Draugo" redakcijos patalpose, Chicagoje.

Smuikininkė Elena Kuprevičiūtė šių dienų muzikinėmis temomis

Jos koncerto Chicagoje proga

Šį sekmadienį (kovo mėn. 28 d.) 4 val. popietį čikagiečiams yra reta proga išgirsti smuikininkės *Elenos Kuprevičiūtės* koncertą Jaunimo centro didžiojoje salėje. Jo laukiant, yra smalsu sužinoti pačios smuikininkės nuomonę viena kita muzikine tema.

— Kaip žinome, esate plačiai koncertavusi Europos, Pietų Amerikos ir Šiaurės Amerikos žymiausiuose muzikos centruose. Įdomu, kokią susidarytę nuomonę apie tuos kontinentus ir jų tautas? Turiu čia galvoje grynai muzikinį aspektą. Pavyzdžiui, gal pasakytumėte: koks yra muzikinio lygio skirtumas tarp Europos ir abiejų Amerikų? kokio pobūdžio muziką viena ar kita tauta labiausiai mėgsta bei ją kultivuoja? kur radote geriausias sąlygas visam muzikinio gyvenimo klestėjimui?

— Vakarių Europos kraštai evoliucijos keliu yra pasiekę tokią kultūrinį laipsnį, kuriame muzikinis lavinimasis yra tapęs kasdieninio gyvenimo dalimi plačiausiose visuomenės sluoksniuose. Dėl to muzikos meno klestėjimui ten ir yra palankiausia aplinka ir sąlygos. Tačiau abejose Amerikose muzikinio vystymosi galimybės taipgi yra labai plačios ir (ypač JAV) reikšmingai trumpu laiku yra nepaprastai daug pasiekta. Po Antrojo pasaulinio karo Europos koncertų salės tapo užtvindytos įspūdingais JAV visų muzikos sričių reprezentantais, Amerikos kompozitorių pavarės nuolat figūruoja simfoninių koncertų programose. Net yra



Smuikininkė Elena Kuprevičiūtė

mas daugumoj su muzikaliai kultūringais sluoksniais, randa ir čia labai entuziastingą ir aukšto skonio publiką.

— Kas Jums asmeniškai yra labiausiai atmintino ilgose Jūsų koncertų serijose, turint prieš akis koncertų publiką, vieną ar kitą grotą dalyką, spaudą bei šiaip sunkiau pamirštą įvykį?

— Šia proga visų pirma norėčiau paminėti tą svarbų vaidmenį, kurį turėjo lietuvių tremtinių visuomenė mano muzikinės veiklos tasoje.

Muzikos interpretuotojo didžiausias turtas yra jo koncertinis patyrimas. Tikrai scenoje, nuolatiniame kontakte su įvairia publika jis gali išugdyti savo meninę asmenybę ir atsiekti su-

brandimo. Mano muzikinis vystymasis buvo dažnai trukdomas nepastovių gyvenimo aplinkybių, ne kartą atrodė visai dingstantis, prislėgtas vienokių ar kitokių nepalankių sąlygų. Dažnai reikėdavo moralinio paskatinimo išvermei palaikyti, kurioje vėl atsiverdavo kelias naujam žingsniui į priekį. Toks paskatinimas man dažnai atėdavo pakvietimo formą kurios nors lietuviškos draugijos, beiškančios dalyvių muzikinei programai. Ar tai buvo mažas, kuklus parengimas, ar vienas iš tų didžiųjų, kuriam įvykdyti buvo paaudkta lietuvių darbuotojų daug brangaus laiko ir lėšų, man tai visuomet buvo stiprus šūkis į darbą, kuris mane priversdavo cent laikinai nugalėti visas kliūtis ir sukaupti visas pajėgas tai ateinančiai progai. Visuomet stebėdavau, kaip mano tautiečių dėmesys mane rasdavo bet kurio kontinento kraštuose, net ir ten, kur lietuvių buvo tik varginga saujelė, neišlepinta jokiais kultūringais parengimais. Tokiu būdu visur man tekdavo rasti kaip ir gabalėlį "namų". Su giliausiu dėkingumu prisimenu, jog kiekvienas mano pažangos laipsnis buvo sustiprintas tų "namų" širdingomis šilomis.

— Dažnai savo koncertų programose įtraukiate ir vieną kitą lietuvių kompozitoriaus kūrinių. Įdomu, kaip juos priima lietuviškoji publika, kokie būna po to atsiliepimai?

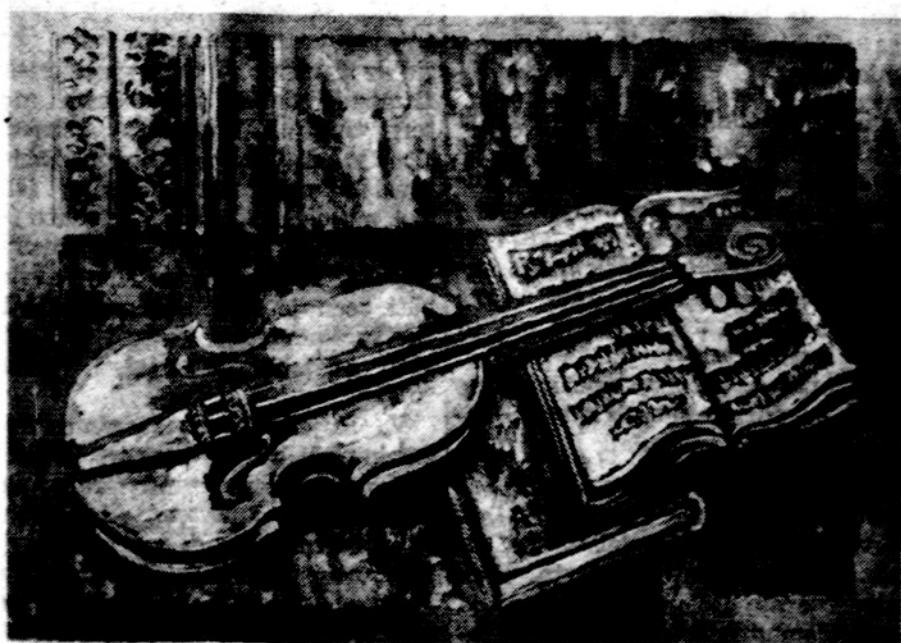
— Turiu keletą rankraščių lietuviškų kompozicijų, kurias

nuolat išpildau savo programose. Daugumoje tai yra maži veikalai, kurie kritikams neleidžia susidaryti nuomonės apie bendrą kompozitoriaus pajėgumą. Dėl to tie veikalai dažniausiai susilaukia tik trumpų pastabų. Turiu vieną stambesnę veikalą Julius Gaidelio smuiko sonatą, kuri sukeldavo gyvą kritikų susidomėjimą, su teigiamais ir neigiamais komentarais.

Kada tik turu progos susitikti su lietuvišiais kompozitoriais, visuomet jiems primenu, jog būčiau labai laiminga, galėdama prijungti prie mano trumpo sąrašo naują, didesnę formos lietuvišką veikalą.

— Kaip sudarote naują koncerto programą: ar renkatės tam tikrus, savo labiausiai mėgstamus, kompozitorius, ar pačius kūrinius pagal jų nuotakas, temas ir pan?

— Instrumentalistų gyvenime eina nuolatinis repertuaro platinimo ir tobulinimo procesas. Studijų metais dažnai išryškėja palinkimas vienam ar kitam muzikos stiliui, kiekvienas ieško išraiškos, kuri būtų artimesnė jo paties charakteriui. Tam tikro lygio aukštumoje instrumen-



Vytautas Kasiulis

Smuikas (aliejus)

Paroda ir modernizmas religiniame mene

• Jaunosios dailininkės Vidos Misiūnaitės darbų paroda šiandien (kovo mėn. 27 d.) 7 val.

vak. atidaroma "Draugo" redakcijos foje, 4545 W. 63rd St., Chicagoje. Dailininkė gyvena Baltimorėje ir šiemet baigia mokslą tenyktėje Notre Dame kolegijoje, kur studijuoja humanitarinius dalykus, pagrindą pasirinkdama meną. Taipgi yra mokiūsis Marylando Meno institute, o šiuo metu Baltimorės meno muziejuje dar lanko ir keramikos kursus, kuriuos veda žymus menininkas Olin Russum.

Dail. Vida Misiūnaitė su savo kūryba yra dalyvavusi grupinėse amerikiečių dailininkų parodose ir jose susilaukusi itin palankaus įvertinimo. Praėjusią vasarą ketetas jos darbų buvo išstatyta ir Dainavoje studentų ateitininkų stovyklos proga ten suruoštoje jaunųjų dailininkų parodoje.

Šiandieniniame parodos atidaryme Br. Jameikienė skaitys taipgi gana intriguojančią paskaitą "Modernizmas religinio meno raidoje", temą iliustruodama atitinkamais pavyzdžiais ekrane. Prelegentei talkininkaus ir kun. Algimantas Kezys, SJ, paskolindamas daug paskaitos iliustravimui reikalingų skaidrių, jo įsigytą pastaruoju laiku Europoje.

k. b.

Parodą ir paskaitą rengia studentų ateitininkų Korp! Šatrija, kviesdama visuomenę jose gausiai dalyvauti. Įėjimas nemokamas.

IDOMIŲ TIPŲ IR TVIRTŲ CHARAKTERIŲ ROMANAS

(Atkelta iš 2 psl.)

Kilmės teikiamas pranašumas jam yra aiškus ir bekompromisinis. Visas žemesnis pasaulis juk ir tėra tik jo įgeidžiama patalpa. Jo siekiamas tikslas teisingumas yra matuojamas tuo, kiek jis pasitarnaus jo paties gerbimo pakėlimui. To tikslo siekiant, visos priemonės yra pateisinamos. Pastovumu savo įsitikinimuose, beatodairiškumu ir užsispyrimu savo uždavinių vykdyme jis yra vertas priešo. Tokiu jis ir išlieka per visą romaną, nežinantis, kad autorius nepaleidžia progos jį pašarzuoti, pastatyti į nedėkingas situacijas ir iš jo pasišaipyti. Betgi paskutiniai epizodai giliojoje šiaurėje, atrodo, lyg ir priverstė autorių duoti Joachimui ir keletą šiltų, žmogiškų bruožų.

Rasėlės portretas nėra pakankamai išryškintas, ypač lyginant jį su kitais, itin spalvingais ir ryškiais moteriškosios lyties veikėjais, kaip romantiškąją Zigmantą mylinąją markizę Olimpija de Tournay, indėnų činukų vadą Don-le-reka dukterimi (vėliau tapusia Joachimo žmona) Pradžik, ar net grafienę Roznickienę, nors pastarosios portretas autoriaus irgi gerokai sušarzuotas.

Veik visų antraeilių veikėjų paveikslai yra detalizuoti, išbaigti ir įdomūs. Veriero pilies valdytojas, kadaise Erdmona nuteisęs markizę de Tournay, Louisianas plantacijų savininkas škotas Hugh McGivern, St. Louis turtoulis keliautojas donas Manuelis Lisa, Aliaskos gubernatoriaus Baranovas, Forto Dobraja Duša vadas ir vienintelis igulos mąrys Kirilas Klebnikovas, kietasis indėnas Tonkai-pa, plejados kazokų, vojažierių, indėnų ir kitų epizodinių veikėjų skaitytojų vaizduotėje iškyla gyvi, tikri, realiniai ir pasilieka ilgai užvertus paskutinį veikalo lapą, kaip ir tie nuostabūs, egzotiški, mistiški pa-

sauliai, į kuriuos autorius skaitytąją įveda.

Stipri priežastingumo grandinė

Kaip jau užsiminiau, romanas "Upė į rytus, upė į šiaurę" yra stiprios konstrukcijos veikalas, nuo skaitytąją tuo pat užintriguojančios užuomazgos iki tragiškos, tačiau viltingos atomazgos. Nė veikėjų tikslai, nė kliūtys sutiktos jų siekiant nėra fabrikuojami žingsnis po žingsnio. Jie buvo ten natūralūs, logiški, tvirti, prieš veiksmui prasidedant. Dabar reikia juos pažinti, suprasti, įvertinti, atskleisti. Reikia palaipsniui, nuolatiniais konfliktais ryškinti jų potencialus ir ribas. Įtampa, užsimezgusi jau pirmajame skyriuje, proporcingai auga. Kiekvienas savyje išbaigtas skyrius tvirtai jungiasi priežastingų įvykių grandinė. Autorius netraukia triušių iš skrybėlės, kurion tebuvo įdėta skepetaitė. Jau vien dėl to, kad priežastingumas čia veik išstumiama atsitiktinumu, kad niekas neįvyksta "staigiai ir netikėtai", romano negalima laikyti nuotykių romanu įprastine prasme.

Gilių studijų rezultatas

Privalu iškelti ir dar vieną romano teigiamą pusę, ar net jo stiprybę, tai aprašomųjų įvykių fono išstudijavimą, jo vaizdingą, kruopštų, detalių atskleidimą. O pastudijuoti autoriui reikėjo: Europos, Amerikos ir jos miestų kūrimosi, Didžiosios Prancūzų Revoliucijos istorijas, tris kraštų geografijas, bent tuos įvairiausių indėnų genčių būdą, religiją, moralę, papročius, net kalbas. Nuspręsti, kiek visa tai yra istoriniai, geografiniai ar folkloriniai tikslai, būti jau kitas klausimas, reikalingas platesnių studijų, betgi svarbu yra tai, kad Kazys Almenas sugebėjo ne vien įtikinti, bet ir įspūdingai literatūriniai visa šį foną perduoti.



Pavasarijant

Nuotrauka B. Arūno

O pasakoją jis ramiu, dalyką žinančio ir mėgstančio gido, atvedusio būrį turistų į jiems nepažįstamą pasaulį, balsu ar tonu, iš karto įkvepiantį ne vien susidomėjimą, bet ir pasitikėjimą pasakotoju:

Šošonų tautą sudarė trys gentys: kalnų šošonai, prerijų šošonai ir šunadžiai. Pirmosios dvi gentys buvo pavadintos pagal jų gyvenamą sričių pobūdį. Šunadžiai tokios rūšies varde negalėjo įsigyti. Šunadžiai neturėjo jokios jiems pripažintos žemės. Klajoklių apgyventame krašte jie buvo dvigubi klajokliai, savotiški to krašto čigonai, kurie buvo priversti keliauti vis per svetimas žemes. Jie buvo prisitaikę šitokiame gyvenime... (72 psl. II d.)

Tos jo aprašomosios detalės daugumoje toli gražu nėra sausos, nuobodžios ar trivialios. Autorius visada suranda lankesni žodį, šviežesnę palyginimą, o neretai visa tai atmieša dar ir lengvu humoru.

Zodžio ir sakinio jėgą Kazys Almenas gerai pažįsta ir ją išnaudoja, ne retu atveju kelias taikliais brūkšniais, duodamas tikrai imponantiškus vaizdus:

Pačių vilkų niekur nebuvo. Lyg ta nebylė, baltume skęstanti prerija būtų juos sugėrus. Lyg pats pragaras būtų priglaudes savo veisles, kad ji neišstieptų dienos šviesoj. (168 psl., II d.)

Kai skirtis yra sunku

Baigiant reikia pripažinti, kad veik metus laiko su Kazio Almeno veikėjais praleidęs skaitytojas, išraižęs vandenynus ir didžiąsias upes, išbraižęs prerijas, šiaurės miškus ir sniegynus, kartu vargęs ir kentėjęs su jais susipažįsta, susipranta ir juos pamilsta. Ir sunku pasidaro su jais skirtis...

Savo debiutiniu romanu Kazys Almenas iškilo kaip stipri, savaiminga ir daug žadanti literatūrinė pajėga. Ir tai nėra vien įprastinis, pradėdantis paglostymas!

kurių melodijas smagu niūniuoti, Pergolesi ar Boito kūriniais.

Renesansinio tipo menininkė

Vienas iš idomių V. Kojelienės rečitalių recenzijose vis išskiriamu bruožu yra tas, kad visi — ir amerikiečiai ir lietuviai — teikia labai daug dėmesio jos laikysenai scenoje. Tai lyg tema, kurios negalima nepaminėti. Kuri sulaukia kritiko dėmesio ir įterpiama į recenziją. W. Lockair rašo: ji įspūdingai laikėsi scenoje, nevertodama gestų bei nereikalingų judesių. Laikysena akademiškai šalta, pažymi Izidorius Vasyliūnas. Puiki akademiška laikysena scenoje, pastebi Antanas Nakas.

V. Kojelienės sceninės laikysenos mitas ir Los Angeles lietuvių pasiekė daug anksčiau už pačios solistės atskridimą.

V. Kojelienė turi visus fizinius davinius jaustis scenoje majestotiškai. Ji neatina scenon, va, paduoduoti. Ji ateina atnašauti. Pats dainavimo aktas yra misterija, nuostaba santykiavimas su klausančiųjų auditorija. Tam procesui vaizduoti galima naudoti lakius ir puošnius žodžius. Juk dainoje ir pauzės skamba. Kojelienė ateina į sceną su renesanso moters grožiu ir žavesiu. Ji tokia priešprieša flamandų dailės nužymėtam moters tipui. V. Kojelienė primena Uccello, di Cosimo moteris, Renesansiškas diktatas materialiai, išlikęs mums di Cosimo Simonettoje, atrandamas sceninėje V. Kojelienės išvaizdoje. Tai jos tipo savybė būti scenoje ir "akademiškai šalta" ir "nevertoti gestų", kas atvirai nustebe amerikietį vertintoją.

V. Kojelienė, renesansinio tipo menininkė, atnešė koncertinę scenon naują, renesanso: repertuarą, sceninėje laikysenoje ir dainos interpretacijoje. Ji yra viena iš iškilusių mūsų dainininkių. Tai muziko Antano Nako žodžiais, parašyti pernai "Drauge". Aš plovu V. Kojelienę už tą koncertą, kuriame ji pasirodė. Ir Antanui Nakui už jo žodžius apie mūsų iškilą, renesansinio žavesio moterį, solistę Valentina Kojelienę.



Sol. Valentina Kojelienė

Išryškintas dramatiškumas

Pasirinkimas dviejų aštuonioliktojo amžiaus kompozitorių — Giovanni Pergolesi ir Ch. Willibaldo Gluck'o — ir dar arjos iš A. Boito operos "Mefistofele" lyg atsvėrė Banaicio impresionizmo išryškintą dramatiškumą. Tai nėra dalykai, kur koloratūra gali išreikšti save brilantinio žerėjimo kaskadomis.

Tai yra sunkūs dalykai, reikalaujantys iš išpildytojo kažko daugiau už vokaliai — technišką virtuozistiką. Čia turi būti giluma, perspektyva. Senesnieji čia ypatingai ryškūs, nes savo esme jie buvo reformatoriai, ieškodami tada estrados ar operos evoliucinių aprašų (ne revoliucinių); jie tą operinį dramatinį pateikė santūriai, ne toje suaudrintoje prigimtyje, kurioje puoselėjo vėlesnieji.

Pildomųjų kūrinių požiūriu Valentinos Kojelienės repertuaras buvo drąsus revoliucinis aktas, einantį į populiarių koncertų. Kiek repertuaras liečia mūsų koncertuose pildomus nelietuvius kompozitorius, Bizet ir Verdi slautėja mūsų scenose, pertempti forte, sukarika tūrinį dramatinį, suvalgrinti improvizacine ornamentacija. Reikia drąsos sukeisti populiariuosius.

AR YRA PAGRINDO NUOGASTAUTI?

(Atkelta iš 1 psl.)

vo laikomos šv. Mišios. Priešios grupės yra prijungta Sibiro maldaknygė su septynių kalbų įrašais, į kurias ši maldaknygė buvo išversta. Centre, aukštutinėje kompozicijos dalyje, Dievo Apvaizdos Akis, žvelgdama į Kenciančią Lietuvą, kartu siunčia savos palaimos šilumą, išreikštą spindulių formoje. Šie Apvaizdos spinduliai, šilta pavakario šviesa, paliečia lietuvių žemę, bažnyčias, kryžius upes ir laukus. Šie spinduliai pasiekia ir tolimojo Sibiro anglių kasyklų šachtas. Šios kompozicijos viršutinėje dalyje, marmure, bus iškaltas lietuviškas įrašas: "Apsaugok, Aukščiausias, tą mylimą šalį".

*

Dešinioji sienos niša skirta šv. Kazimierui, Lietuvos Globėjui, yra tos pačios apimties ir išvaizdos, kaip ir Rūpintojėlio. Kompozicija viršuje turės taip pat iškaltą marmure lietuvišką įrašą: "Iš praeities Tavo sūnūs te stiprėja semia".

Šio paveiklo centrinė figūra yra stovintis šv. Kazimieras. Šventasis vienoje rankoje laiko baltą kryžių, gi kitoje baltų lelijų žiedus. Šv. Kazimiero aprangą primena lietuvių liaudies raizinius ir medines skulptūras, kuriomis lietuvis išstus šimtmečius puosė savo aplinką.

Suprantama, kad šioje kompozicijoje aplink šv. Kazimierą yra pavaizduota ir visi jam priiskiriami stebuklai. Šie epizodiniai vaizdai paveiksle išdėstyti tokia tvarka, kad jie sudaro šv. Kazimiero figūrai foną ir vainiką. Kairojoje kompozicijos pusėje randame karaliaus Mindaugo krikšto fragmentą. Žemutinėje paveiklo dalyje, po šv. Kazimiero kojomis, yra Lietuvos Vytis su kunigaikščio karūna. Be to, čia pat po Vytimi, puslankio forma įjungti žymieji Lietuvos sostinės Vilniaus pastatai su jo herbu ir lietuvišku įrašu "Vilnius".

*

Ketvirtoji įėjimo į koplyčią siena, kuri yra priešingoje altoriaus pusėje, užpildyta trimis atvromis arkų formos angomis, kurios atstovauja duris ir rėša koplyčią su šventovės centrine nava. Virš minėtų įėjimo arkų yra likusi nemaža vertikalinė plokštuma, kurioje norima mozaikine technika pavaizduoti Amerikos lietuvių religinį ir kultūrinį gyvenimą. Šio pavidalo turinį suformuoti yra paprašytas gerb. prelatas J. Balkūnas.

*

Koplyčios lubų skliautai savo centre turi mažą apskritos formos langą, pro kurį įeina į koplyčią dienos šviesa. Šis langas bus išpildytas vitražine technika Jonyno meno studijoje.

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMAS

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto, šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakaraus pirmadieniais 7 val. vak.

VISOS PROGRAMOS IS WOPA 1490 kil. AM ir 1027 mg FM Tel. HEMLock 4-2413 Tel. HEMLock 4-2413 7159 So. Maplewood Ave. Chicago 29, Ill.

LIETUVISKI VELIKŲ SVEIKINIMO ATVIRUKAI

Dėstutėje yra 10 gražių, kelių spalvų atvirkų, kurie drauge su vokais ir persiuntimu kainuoja tik \$1.00.

Užsakymus su pinigais siųskite:

DRAUGAS
4545 W. 63rd Street
Chicago, Illinois, 60629

mo dalis bus realizuota pastovioje ir turtingoje mozaikos technikoje. Šią techninę dekoravimo priemonę diktuoja ir pačios šventovės romaniškas stilius.

Prie meninių šios koplyčios darbų buvo pakviesti ir dirba lietuviams žinomi bei pasireikę savose srityse lietuviai dailininkai. Nuogastauti šios koplyčios meninę kokybę ar lietuviškumo ignoravimu nėra mažiau-sio pagrindo. M. R. P.

MOVING

J. NAUJOKAITIS

Ilgų metų patyrimas

Apraustas perkraustymas

WA 5-9209 Chicago, Ill.

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite

už apdraudą nuo ugnies ir auto-

mobilio pas

FRANK ZAPOLIS

3206 1/2 West 95th Street,

Chicago, Illinois, 60642.

Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

Specialus Pasiūlymas!

Visuomenei pageidaujant atnaujiname mūsų ankstesnę labai patrauklų ir didelį pasisekimą turėjusį pasiūlymą dovaninio į Lietuvą siųstino maisto siuntinio.

M-13: 6 sv. miltų, 4 sv. taukų, 2 sv. sviesto, 2 sv. ryžių, 1 sv. šokolado, 1 sv. cukraus, 1/2 sv. kakavos, 1/2 sv. arbatos, 1 dz. Nescafe, 2 unc. lauro lapų, 2 unc. pipirų ir 1 sv. razinų. Kaina tik \$30.00 su pasiuntimu ir muitu.

Jau gavome naujas pavasariškas vilnones ir nailonines labai gražias medžiagas ir siūlome šiuos mūsų parinktus siuntinius:

N-4: 16 jardų nailoninės sunkios, nepermatomos, su gėlėmis įvairių spalvų medžiagos, keturioms suknėlėms, už \$45.00.

V-3: 10 1/2 y. labai tvirtų ir gražių mėlynų, juodų, arba rudų angliskų grynos vilnos medžiagų trims vyr. elutėms arba 3 moteriškiems kostiumams ir vienam extra sijonui, tik už \$55.00.

P-3: 6 jardai dvims vyr. arba mot. žieminiams arba pavasariniais paltams (pagal Jūsų pageidavimą) ir 3 1/2 jardų extra geros Jūsų pageidaujamos spalvos medžiagos vyr. arba mot. kostiumui, tik už \$75.00.

Į nurodytas kainas įeina visos pasiuntimo išlaidos — Sov. licencija, muitas, supakavimas, pasiuntimas ir draudimas. Gavėjui nieko nebereikia primokėti. Garantuotas pristatymas — per 4 sav. nuo užsakymo gavimo dienos.

Rašykite, siųskite užsakymus, reikalaukite pavyzdžių

BALTIC STORES, INC.

421, Hackney Road

London, E. 2.,

Great Britain

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje, veikianti nuo 1938 m. Nuosavos krautuvės ir sandėliai Londone.

Atstovai USA:

L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Ill. Te. 436-0494

GAIVA, 3570 West Vernor, Detroit 16, Michigan.

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

MARCH — KOVO MĖN. 25, 26 ir 27 D. D.

MEISTERBRAND V.S.O.P.

IMPORTED GERMAN BRANDY Fifth \$4.89

POPULAR BRAND OF 15 Year Old

IMPORTED BRANDY Fifth \$3.98

BISQUIT THREE STAR COGNAC Priced Right

GRAIN ALCOHOL 190 Proof V.S.P. Fifth \$4.89

CINZANO VERMOUTH Dry or Sweet Fifth \$1.39

RUSSIAN IMPORTED VODKA Fifth \$5.19

FINE JUGOSLAV SLIVOVITZ, 84 Proof Fifth \$3.98

MAMPE HALB UND HALB

GERMAN LIQUEUR Fifth \$4.98

MONOPOLES Alfred Rothschild Sauterne

or Haut Sauterne, 1961 vintage Fifth \$1.79

FAHST BOCK BEER.

Case of 24—12 oz. Throw away bottles Case \$3.59

KONCERTINIO RENESANSO ŽENKLE

Valentiną Kojelienę Los Angeles išgirdus

J. GLAUDA

Valentina Kojelienė, garsėjanti mūsų koncertinės scenos žvaigždė, pasirodė Los Angeles lietuviams su keliais lietuvių ir lietuvių kompozitorių kūriniais. Ji dalyvavo mišrioje programoje, te turėdama joje pora savo solo dainavimą.

Trumpalaikis pasirodymas su keliais, kad ir idomiis parinktais veikalais ir mišrioje koncerto programoje, neteikia pakankamai galimybių preciziškai pažinti solistą. Tai nėra rečitalis, kur įmanoma pademonstruoti žinias, talentą ir sugebėjimus visoje jų skalėje. Todėl, gal būt, per skubų, per drąsų ta akimirksnįne pažinti fiksuoti kone vertinimo formoje, rašant apie vieną iš mūsų koncerto dalyvių atskirai ir plačiau.

Vertinimų pynė

Valentinai Kojelienai nebuvo sunku išgauti labai palankius atsiliepimus iš reiklų amerikiečių muzikos kritikų po jos pasirodymų Town Hall New York ar garsioje akademikos karalienėje Jordan auditorijoje Bostone.

William Flagan (New York Herald Tribune) pažymi, kad Kojelienės lyrinė koloratūra įgalina ją "išdainuoti žemus tonus su tokiu pat lengvumu, kaip ir aukštuosius — brilantiškumą". John Briggs (New York), ypatingai reiklus naujovėms, pagyrė solistės muzikalumą. Wriston Lockall (Musical America) atvirai prisipažįsta, kad solistė "padarė puikių įspūdį".

Mūsų muzikai gėrisi jos gerai išlavintu balsu, instrumentalistiniu ritminiu pajautimu, detalizuota subtilia dinamika (Izidorius Vasyliūnas); jos interpretacijos spalvingumu, puikiu alsavimu,

frazuote (Antanas Nakas); tvirtina, kad Kojelienės dainavimo menas negalys nežavėti (St. Santvaras).

Tad melomanijos adepto, minios žmogaus, žiūrovo — mėgėjo vertinimas, blankstas žinovų kritikų aureolėje, kartais gali būti pats nuosirdžiausias, kaip ir tos koncerte teikiamos gėlės, kurių kartais taip šykšti losangeliečiai.

Tai, kas nepaliecia isorinių atnašų

Pažinti tai gal yra pajusti, atsikambėti, intuityviai paliesti reikšminio esmę. Taip pvz. T. S. Eliot, ne žinodamas italų kalbos, balsu skaitė Dantės trioletus ir išgyveno jų skambesio grožį.

Valentina Kojelienė iš kelių kūrinių, kuriuos ji čia padainavo, du pasirinko to paties kompozatoriaus — Kazimiero Viktoro Banaicio. Tai nėra tik pripuolamumas. Banaicio diatonika ir jo meistriskas intervalų naudojimas įgalina kompozitorių atrasti kažkokį naują plazdėjimą vokalinėje mūsų literatūroje, kaip Bradūnas atrado tai savo eilėse. Patetiškai tarant, tai skėmingas tos lietuviybės elementų radimas, kurie dar nebuvo liestų vėlesnių, isorinių atnašų. Kojelienės Banaicio kūrinio perteikimas yra lygiai sėkmingas kaip ir Vincės Jonuškaitės lietuviškųjų liaudies dainų dainavimo menas. Naujas ir intymus Banaitis atskleidžia Kojelienės balso masas. Gal būt, tas Banaicio polinkis į impresionizmą įgalino jį tapti tokiu subtiliu, traktuojant lietuviškas tonacijas? Ir tada tik gili muzikinė kultūra leidžia dainininkui, ar muzikui — koncertantui, prieti prie Banaicio su stipriu įsitikimu atkurti nesužalotą, nesuvirgintą Banaiti. Valentina Kojelienė išlaikė tą ypatingai sunkų egzaminą.

PROF. JUOZO BALČIKONIO SUKAKTIS.

Vyriausiam lietuvių kalbininkui kovo mėnesį sukako 80 m. amžius. Tai toks amžius, kokio nė vienam kitam mūsų kalbininkui iki šiol nebuvo lemta sulaukti. O mūsų jubilias dar berods stiprus ir tebedirantis, nors ir būdamas pensininkas.

Juozas Balčikonis yra dar tos kartos žmogus, kuris mokslą baigė prieš Pirmąjį pasaulinį karą, o vaisingiausias savo dienas praleido nepriklausomoje Lietuvoje. Jis nėra kalbininkas moksline kaip Būga, o daugiau kalbininkas praktikas, koks buvo ir jo pirmtakas Jonas Jablonskis. Svarbiausios jo darbo sritys buvo trys — dėstyimas (Voronovo gimnazijoje karo metu, paskui Panevėžio gimnazijoje bei mokytojų seminarijoje, Kauno ir Vilniaus universitetuose), didžiojo Lietuvių kalbos žodyno redagavimas ir vertimai.

Dirbdamas vidurinėse mokyklose, Balčikonis turėjo progos įkvėpti meilę lietuvių kalbai ne vienam savo klausytojui. Gal dėl to iš Panevėžio buvusių mokytojų turime nemažą kalbininkų — Praną Skardžių, Petrą Būtėną, Napalį Grigą, Antaną Lyberį, Juliją Žukauskaitę ir kitus. Tačiau Balčikoniiui nebuvo lemta per ilgai užsibūti vienoje vietoje. Kai naujai įsteigtame Lietuvos Universiteete po poros metų mirė Kazys Būga, Balčikoniiui 1924 metais teko kraustytis į Kauną. Ir čia iki 1930 metų jis buvo pagrindinis ir beveik vienintelis lietuvių kalbos dėstytojas, nes Jonas Jablonskis buvo jau ligotas ir mažai ką begalėjo padėti.

Kai nuo 1930 metų atsirado universitete naujų dėstytojų, Balčikoniiui vėl teko imtis naujo darbo, kuriam nebuvo darbininkų — Lietuvių kalbos žodyno redagavimo. Ir to darbo jis ėmėsi su visus atsidėjimu ir užsidegimu. Suorganizavo darbininkų kolektyvą ir pradėjo rinkti medžiagą. Kai kortelių fondas viršijo milijoną, prasi-dėjo paties žodyno rašymas. Deja, visokios okupacijos darba

gerokai trukdė. Vis dėlto Balčikonis spėjo paruošti 3 tomus po 1,000 puslapių, nors trečias tomas jau turėjo būti perra-dintas pagal maskvinę instrukciją. Jo priežiūroje buvo sureda-guotas taip pat ir "Dabartinės lietuvių kalbos žodynas", tik prieš jo valią prigrūstas viso-kio propagandinio šlamšto. Pa-gal maskvinę instrukciją Balči-konis didžiojo žodyno redaguoti jau nebe norėjo, o gal ir nebe-galėjo, ir nuo trečio tomo jis redakcijoj jau nebe figūruoja. Galima suprasti, koks turėjo būti jam moralinis smūgis, kai turėjo atsisakyti darbo, kurį jis tiek atsidėjęs dirbo per 25 me-tus. Juk ne kas kitas, kaip Balčikonis saugojo tokį brangų lietuvių kalbos turtą — žodyno medžiagą, nesiskirdamas su ja per visokius karus ir okupaci-jas.

Kai po pastarojo karo Lietu-vos universitetuose nebeliko nė vieno lietuvių kalbos dėstytojo, Balčikoniiui trečią kartą teko gėlbėti padėti — pačiam vėl dėstyti ir kitus tam darbui ruoš-ti. Šiandien jis gali pasidžiaugti, matydamas gražų būrį naujų kalbininkų.

Nemažiau reikšminga ir tre-čia jo darbo sritis — vertimai. Balčikonis išvertė daug pasau-linio garso autorių (Anderseno, Haugo, brolių Grimų) pasakų ir šiaip jaunimo mėgiamų kny-gų (Jules Verne ir kt.). Tie ver-timai gal nebūtų labai svarbūs šiandien. Bet Balčikonis juos išvertė tada, kai geros lietuvių kalba lektūros, ypač jaunimui, buvo labai maža. Iš jo vertimų buvo galima mokytis geros, sklandžios bendrinės kalbos. Ir kaip Jonas Jablonskis pirmasis paruošė kalbos vadovėlių nepri-klausomos Lietuvos mokykloms, taip Balčikonis pirmasis parūpi-no pavyzdinių skaitinių mokyklai jaunimui. Tuo būdu abu kalbininkai vienas kitą gražiai pa-pildė. Kad šiandien galime pa-sidžiaugti didele literatūrinės kalbos kultūros pažanga, jos autentišku lietuviškumu, tai la-bai dėkingi už tai turime būti

Jablonskiui ir Balčikoniiui. O jie literatūrinės kalbos kultūrą gy-nė atkakliai. Ir kai kartą Hu-manitarinių mokslų fakulteto profesoriai ėmė ginti nevykusį Fausto Kiršos parūpintą Kra-ševskio "Vitolio raudos" verti-mą, kurį Jablonskis buvo su-peikęs, tai Balčikonis protestuo-damas pasitraukė net iš huma-nitarinio fakulteto ir perėjo į kitą (teologijos — filosofijos) fa-kultetą.

Rašytojai kalbininkams kar-tais prikišdavo, kad jų kalba esanti sausa. Žinoma, sunku jai būti nesusai, kai tenka rašyti apie sausus dalykus. Tačiau jo-kiu būdu negalima prikišti to sausumo Balčikonio pasakų ver-timams. Iš tikrųjų jo vertimų kalba yra puiki, tiesiog klasiš-ka, pasižyminti tiek liaudies pa-sakų stiliumu lengvumu bei įvai-rumu, tiek grynumu bei taisyk-lingumu, kuris bendrinės kalbos kūriniui yra būtinas. Tuo kiek-vienas gali įsitikinti, paskaitęs jo verstų pasakų naujausiose laido-se (Anderseno pasakos 1957 m. ir Haugo pasakos 1962 metais). Apie tai plačiau bus "Gimtojo Kalboj", o tuo tarpu linkime mūsų jubiliatui geros sveikatos ir šviesesnių dienų ateityje.

L. D.

Rabinas Reuben Slonim, gyvenęs Toronte, parašė knygą apie popiežių, pavadintą "In the Steps of Pope Paul"; įžan-gą tai knygai paruošė arkiv. Philip F. Pocock. Knygą išlei-džia Montrealio leidykla Palm Publishers.

Airių amerikiečių kultū-ras institutas paskelbė airių li-teratūros (romano, dramos, no-velės, poezijos, vaikams kny-gos) konkursą, paskirdamas tam reikalui \$9,800 premijomis.



Vida Misiūnaitė Jūra (grafika)
Iš parodos "Draugo" redakcijos patalpose

SMUKAS IR MOTERYS

Elenos Kuprevičūtės koncerto Chicagoje išvakarėms

JUOZAS STROLIA

Europietiškos muzikos meno, o ypač muzikos mokslo, lopšys buvo senovės Graikija. Bet nei Graikija, nei Egiptas dar nežinojo muzikos instrumentų, mūsų šiandien vadinamo gudišku var-du — smukas. Tik daug vėliau smuiko užuomazga randame pas-senovės romėnus, kurie varto-davo labai primityvų instrumen-tą, vadinamą "fidula". Prancū-zijoje panašus instrumentas, vadinamas "gigue" (žiga), Vo-kietijoje — Fiedel ir Geige. Ši instrumentą vartojo jau kai ku-rie trubadurai ir minnezingeriai, juo pritardami savo dai-noms.

Garsūs smukų dirbėjai

XVI-me amžiuje Belgijoje ir kitur atsirado smukų meiste-rių, kurie gamino šios rūšies įvairaus dydžio instrumentus. Dabartinio smuko formą ir dy-

dį nustatė Tirolio meisteris Kas-paras Tiefenbrueckeris (1514—1571), bet tobuliausios rūšies muzikos instrumentus gamino mažame Italijos miestely Cre-monoje meisterių Amati šeima. Kita šeima: trys broliai Guar-ne-ri ir Antonio Stradivari (1644—1737 m.) vėliau tęsė savo mo-kytojo Amati tradicijas, sukur-dami pasaulinio garso instru-mentus, kurie šiandien vertina-mi dešimtimis ir šimtais tūk-s-tančių dolerių. Gerų smukų meisterių vėliau tapę atsirado Prancūzijoje ir Vokietijoje.

Paganinio legenda ir realybė

Smuiko tobulėjimo procesas vyko lygiagrečiai su gerų smuik-ininkų atsiradimu. Daugeliui skaitytojų, tur būt, bus girdėti Corelli, Tartini, Paganini var-dai. Šitie ir eilė kitų, o ypač Niccolò Paganini buvo pasiekęs

aukštą tobulumo laipsnį, dau-geliui smuikininkų ir šiandien nepasiekiamą. Paganini važinė-jo su koncertais po visas Eu-ropos šalis, savo pirštų techni-ka ir tono žavingumu stebinda-mas ir apstulbindamas klausy-tojus. Buvo kilę net įtarimų, kad taip smukuoti Paganini su-gebą tik su vėlnio pagalba. At-sirasdavo net liudytojų, kurie matę, kaip scenoje vėlnias jo ranką vedžiajęs po stygas.

Sunku dabar būtų pasakyti, ar Paganini buvo toks apsigi-męs smuiko genijus. Viena tik žinoma, kad jo pirklys tėvas žiauriai vertė dar visai jaunūtį ir glėžną Niccolò groti smuiku pratimus kasdien po 14 valan-dų. Lyginant su dabartimi, juo-kingai atrodo, kai mūsų mamytės, nusamdžiusios smuiko arba piano mokytoją, tikisi padaryti savo dukrelę — sūnelį gerais smuikininkais arba pianistais, teleidamos vaikučiams ruošti šias pamokas vos po pusvalandį arba net po 15 minučių į dieną.

Moterys prasiveržimas

Muzikos gyvenimą anais lai-kais valdė vyrai. Moters teisės ir mene plėtėsi labai pamažu, nes dar ir 18-jo amžiaus pra-džioje operoje moterų roles ati-dainuodavo vyrai, lygiai kaip ir

bažnyčioje, kur "mulieres ta-geant in ecclesia" (moterys tyli bažnyčioje). Instrumentinė mu-ziką visur kultivavo vyrai, to-dėl moterų smuikininkų 17-me amžiuje dar labai reta. Tik 18-me amžiuje Italijoje išliko ir moterų smuikininkų vardai, kaip pvz. Magdalena Sirmen, gimusi Lombardine 1735 m., kuri sėkmingai debiutavo ne tik Italijoje, bet ir Londono kara-liškame teatre; Regina Strina-sacchi, su smuiku koncertais apvažiavusi Italiją, Vokietiją, Prancūziją, ir visa eilė kitų.

Trumpame dienraščio rašiny neįmanoma sutalpinti visų įž-y-mųjų moterų smuikininkų var-dų. Netrukus smuikininkų at-sirado ir kituose kraštuose, ne vien Italijoje. Bene daugiausia jų buvo Anglijoje, Australijoje, Švedijoje. Minėti kraštai smui-kininkų gausa pralenkė net mu-zikaliają Vokietiją. Gal būt, to-dėl, kad Vokietijoje ilgai vyra-vo nuomonė, jog moteriai tere-i-kalingi trys dalykai: "Kueche, Kirche und Kinder" (virtuvė, bažnyčia ir vaikai).

Garsiosios smuiko virtuosės

Gerų smuikininkų turėjo Austrija, kurios ribose tuomet buvo ir Čekija. Žymiausia čėkų (Nukelta 17 psl.)

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
TAISYMAS yra mūsų SPECIALYB. VISŲ GAMYBOS •
GREITAS pataravimas • GARANTUOJA • KREDITAS
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

SUSTOKIT, APŽIURĖKIT — MŪSŲ METINĮ IŠPARDAVIMĄ

STEIN TEXTILE CO.

Didelis užuolaidų skyrius, kuriame galit savo langams pasi-rinkti urminėmis kainomis iš tūkstančių įvairių užuolaidoms de-koratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritinių: damasko, brokadės, "boucle's", "fiberglass". Jei jus nemokai siūti, mes jums jas pagaminim.

PIRKŠIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vėlo-nių, šilko, nylono, taffetą, aksomo, angliskų medžiagų patams ir kostiumams vntitimi artilmiceims i Lietuvą ir tolimąjį Si-birą už žemas kainas.

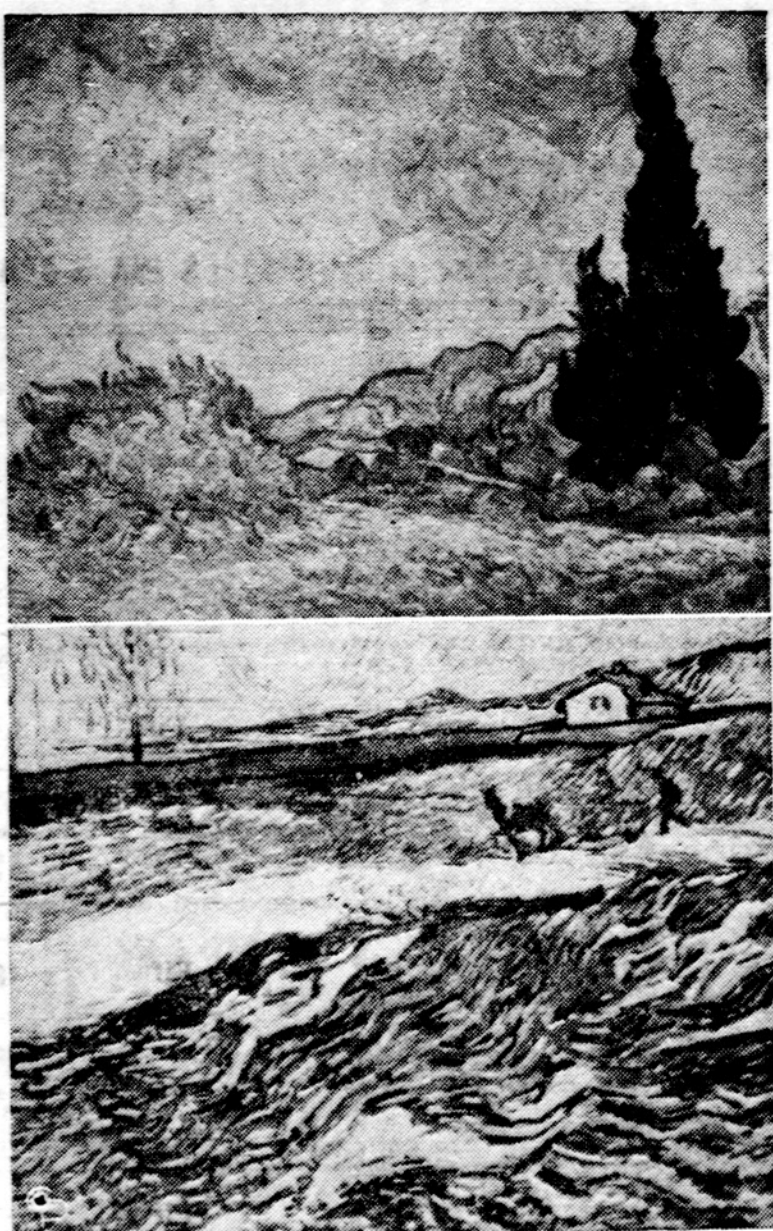
616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.
Nemokama vieta mašinoms už kampo i šiaurę.
Jefferson St., Chernin's alkstėje.

4½% 5%
current dividend on investment bonus
4½% DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokama 4½% dividendų kas pennerį ir dar išmokama po ½% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., Antrad., Penkt. ir Šeštad. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiad. uždaryta; Ketvirtad. 9 v. r. — 8 v. v.

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.
3240 S. HALSTED ST. Tel.: CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS
RADIO, STEREO APARATŲ, PARDAVIMAS IR TAISYMAS
ORO VESINTUVAI — AIR CONDITIONING

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PRosp. 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad., ketvirtad. ir penktad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo
9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 val. iki 5 val. p. p.



Pavogti Van Gogh kūrinių. Šie du garsiojo dailininko paveiksai buvo taipgi tarp milijono dolerių vertės meno kūrinių, pavogtų pastarąją savaitę iš W. W. Crocker, Hillsborough, Calif., namų. Kartu su Van Gogh buvo pavogti dar 8 paveiksai ir 1 medžio graviūra Virsūje — "Kiparisas ir alyvmedžiai ir apacioje — "Artojas" — darbininkas".

MARQUETTE PARKE — AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

Taupykite savo pinigus pas mus. O jeigu jau esate pasirodę įsigyti savo namus ir norite gauti paskolą, tai imkite į Marquette Parke — Amerikos Lietuvių sostinėje, Chicago Savings and Loan bendrovėje, kur visada gausite teisingą patarimą, pelningą dividendą ir apdraustą savo santaupų saugumą.

Chicago Savings bendrovė jau 40 metų teikia įvairius fi-nansinius patarnavimus šio didmiesčio ir jo apylinkių lietuviams. Tūkstančiai pasinaudoja jos patarnavimais. Kviečiame jais pa-sinaudoti ir jus.

Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia įstaiga, bet stengia-mės visuomet teikti geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolavimo nariams ir visada siekiame finansinės stiprybės. Šios bendrovės vadovybė ir šiandien tęsia tą pačią atsargią, protinę pinigų administravimo politiką, kuri apsaugo Jūsų santaupas ir neša jums gerus dividendus.

- Vacation Club
- College Home Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- Christmas Club
- Insured Family Savings
- Notary Public Service
- All types of Insurance
- Free community rooms for your organization meetings
- Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members
- U. S. Postal Stamp Machine Service
- Sell and redeem U. S. Bonds
- Two large free parking lots
- Drive-in Window
- Save-by-Mail Kits
- Travelers Checks
- Safe Deposit Boxes

HANDY HOURS

Monday 12:00 P.M.-8:00 P.M.
Tuesday 9:00 A.M.-4:00 P.M.
Wednesday .. Closed All Day
Thursday 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Friday 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Saturday 9:00 A.M.-12:30 P.M.



Mokame aukštą
4½%
dividendą investavimo
sąskaitoms

Chicago Savings and LOAN ASSOCIATION
6245 So. Western Ave. Chicago, Illinois 60636 GR 6-7575

NAUJI LEIDINIAI

• **AIDAI**, mėnesinis kultūros žurnalas, 1965 m. vasario mėn., nr. 2. Sąsiuvinis šį kartą talpina mažiau dienos aktualumą už griebiančios, bet labiau akademinės ir tuo pačiu ilgiau išliekančios medžiagos. Tačiau pirmapuslapiame Andriaus Baltinio straipsnyje "Lietuviškosios praeities aktualumas" apšvieta randame ir vieno ir antro. Tema kai kuriomis savo tezėmis galėtų būti įdomiai diskutinė. Mykolas Krupavičius, rašydamas apie buvusį Lietuvos prezidentą Aleksandrą Stulginskį jo 80 metų sukakties proga, gražiai atskleidžia vieną kitą, plačiau nežinomą suakutvininko bruožą, o taipgi spalvingai nutapo eilę pirmojo nepriklausomybės dešimtmečio darbų ir nuotaikos detalių. Apie gyvybę kaip cheminį procesą rašo Bronius Bakšys, o Jonas Puzinas kondensuotai, bet pakankamai ryškiai pristato sudėvių problemą, pasidariusią šiais pokario metais įdomia istorijos tema, kai, lenkams mokslininkams vykdant prie Suvalkų pataus masto archeologinius kasinėjimus, ten randami tiesiog neįtikėtini įkapių lobiai, rodantys šios ašies giminės išskirtinį pajėgumą, kultūringumą bei turtumą. Įdomus taipgi A. Pakalniškio etnografinis aprašas "Taip maitinosi mūsų tėvai". Skelbiama pluoštas Algimanto Mackaus palikiminių eilėraščių. Plati ir įvairi apžvalginė žurnalo dalis. Numeris iliustruotas lietuvių liaudies skulptūromis.

• **ATEITIS**, lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas, 1965 m. vasario mėn., nr. 2. Jaunatviškai viežia savo mintimi, puslapiuos įdomiai paskirstyta ir tarp iliustracijų išdalinta medžiaga nūdieninė "Ateitis" yra puiki mūsų jaunimo iniciatyvos ir to jaunimo gyvenimo nesamos modernios katalikybės liudininkė. Jau pačiu pirmuoju puslapiu, kuris, atrodo, sąmoningai skiriamas ne kokiame studijiniame straipsniui, o aktualiam šios dienos pulsui atskiras akcentais užgriebti, skaitytojas yra pririšamas prie žurnalo lapų. Tokie du pirmieji puslapiai, užpildyti kondensuotu lietuviškųjų ir pasaulinių reikšnių akcentu ir pačios redakcijos jų komentaru, yra mūsų žurnalo raidoje tikra naujovė. Ir, sakytume, labai naudinga ir prasminga naujovė, skaitytoją ne atbaidanti, o sudominanti ir jį laiminti. Tokia pat prasme pagirtini ir žurnalo skyriai "...bet antra vertus...", "Neramio dvasiai" ir "Vox populi". Visa tai liudija ne kokią siaurą užsidarymą savutoje, o gyvą dialogą tarp savęs ir su kitais, ugdant jaunojo mūsų kartoje savarakiškos, bet ir kitą gerbiančios asmenybės bruožus. Algio Norvilos straipsnis "Laisvės problemos bruožai" viltigai nuteikia ta prasme, kad po Vyganto, A. Sužiedėlio ir A. Liulevičiaus kartos dar nėra ko baimintis tuštumos. Jau galima džiaugtis ir literatūrine šio numerio dalmi. Laimos Šveždaitės eilėraščiai, Birutės Dabušytės ir Laimos Nainytės proza žadina gražių vilčių atečiai. Tačiau numerį nedovanotinai pasigendame lietuviškųjų knygų recenzijų. "Nuo knygų lentynos" skyriuje jų net trumpo suminėjimo nebėra.

• **Jonas Minelga, LABAS RYTAS, VOVERE**. Eilėraščių vaikams. Piešiniai Kazio Veselkos. Išleido JAV LB Kultūros fondas. Leidinys Nr. II. Šios knygos išleidimą 300 dolerių suma parėmė Lietuvių fondas. Spaudė Morkūno spaustuė, 6051 S. Ashland Ave., Chicago. Tiražas 1,500 egz. Chicago, 1964 — Dodelaio metai. Knyga kietai įrišta, 88 psl., 11 x 8 1/2 in. formato, kaina \$2.50. Gaunama "Drauge".

Taip trūkstant mūsų mažiesiems lietuviškųjų skaitinių, šis sklandžiai parašytas ir vaiko pasaulį pagaunantis eilėraščių rinkinys yra neeilinis indėlis į mūsų lietuviškąją vaikų literatūrą. Jonas Minelga tokioje specialybėje vargu ar yra kurio nors kito išėjimoje pralenkiamas.

Kone kiekvieną didelio formato knygos puslapį puošia ir spalvotos Kazio Veselkos iliustracijos. Dailininkas, detalėse nesikrapštydamas, ryškiai, moderniai ir akcentuotai mokėjo užgriebti tai, už ko paprastai gyvenime pirmiausia vaikų akis užkliūva, kas yra jai smalsu ir įdomu.

Atrodo, kad autorius ir dailininkas šioje knygoje puikiai suprato vienas antrą, dovanodami mūsų jaunimėliui seniai lauk tą tokio pobūdžio knygą.

• **NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI**. Redaktorius: Petras Petrusaitis. Redakcinės komisijos nariai: Antanas Gintneris, Alfonsas Valatkaitis. Lietuvos Šaulių sąjungos tretyje leidinyje, 1965 m. Čikaga. Iliustravo Vladas Vijeikis. Spausdino ViVi Printing. Knyga kietai įrišta, 500 psl., 9 x 6 in. formato, kaina \$5.00, gaunama pas knygos administratorių: Kazys Zilėnas, 1920 So. 51 Ave., Cicero 50, Illinois, U.S.A.

Leidėjai ir redakcinė komisija savo žodyje, be kita ko, rašo: "Šiomet sueina 45 m. nuo Lietuvos Šaulių sąjungos įsikūrimo ir 10 metų nuo jos atsikūrimo tretyje. Tas abi svarbias suakutis nebuvo galima apieiti tylomis... Toms abiem suakutims paminėti ir leidžiamė šią knygą... Ši knyga nėra Šaulių sąjungos istorija. Istorikai tačiau ras joje apšviat istorinės medžiagos.

Knygoje rašo daug žmonių savo atsiminimus ir įspūdžius: A. Mantautas, gen. St. Raštikis, plk. Pr. Saladzius, maj. A. Impulevičius, Sof. Putvytė, Mantautienė, K. Kodaitienė, P. Gudelis, P. Dirksis, P. Pleskevičius, B. Pupalaigis, J. Šiaučius, A. Gintneris, A. Valatkaitis, O. Vyšniauskienė, O. Zadvydus, J. Jaškauskas, St. Banėlis, J. Tijūnas, J. Vėgelis, A. Čiukas, J. Giedrikas, J. Švarplaitis, St. Jakubickas, prof. S.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutapsite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant paskaitas reikmenis Kaldoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois
Tel. FR 6-8998

Pristatome Visokių Rūšių STATYBŲ IR NAMŲ PATAISYMŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITVINAS, Prez.
3039 S. Halsted St., VI 2-1272

Apkalnavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai. Raštinė atidara kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.



Surrealizmas

Nuotrauka R. Kisielliaus

Rukuiza, A. Ryliskis, J. Stulgys, V. Tamošiūnas, E. Petrauskaitė, E. Izokaitienė, Pr. Tomkus, Br. Keturakis, dr. A. Račkus, Pr. Narvydas, Vaid. Mantautas, J. Jaškauskas, Br. Utenis, J. Jankaitis, P. Petrusaitis, J. Stašaitis, J. Petrulionis, St. Bavarskas, M. Maksvytis, Vl. Jakubickas ir kiti.

Knyga gausiai iliustruota nuotraukomis. Atspausdinta 1,200 egz.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

• **GIMTOJI KALBA**, bendrinės kalbos laikraštis, 1964 m., spalio - gruodžio mėn., nr. 4 (26). Redaktorius L. Dambriūnas. Leidžia JAV LB Kultūros fondas. Išleina 4 kartus per metus. Prenumerata \$2.00. Redakcijos adresas: Gimtoji Kalba, 4314 40th St., Brentwood, Md. Administracijos adresas: Gimtoji Kalba 5348 S. Talman Ave., Chicago, Illinois 60632.



PLANINGAS TAUPYMAS

moka gerus dividendus

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

P pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokamvisas pašto persiuntimo išlaidas.

TIKIMĖS, kad turėsite progos Jus pamatyti ir patarnauti Jums ir Jūsų namiškiams



MUTUAL Federal SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ĮSTAIGOS.

Pirmadienį, antradienį ir penktadienį nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Ketvirtadienį nuo 9 val. ryto iki 3 val. vak.
Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų.
Trečiadienį uždaryta visą dieną.

• **MOTERIS**, Lietuvių moterų žurnalas, 1965 m., sausio - vasario mėn., nr. 1. Metinė prenumerata \$4.00. Redakcijos ir administracijos adresas: 57 Sylvan Ave., Toronto 4, Ont., Canada.

• **SKAUTŲ AIDAS**, lietuvių skautų ir skaučių laikraštis, 1965 m., kovo mėn., nr. 3. Vyr. red. v. s. Antanas Saulaitis. Prenumerata metams \$3.00. Adresas: Skautų Aidas, P. O. Box 222, Thompson, Conn., 06277, USA.

— Katalikės ir protestantės moterys Švedijoje pradėjo jungtinę akciją — paveikti vyriausybę, kad būtų imtasi griežtesnių priemonių prieš nemoralumo jaunimo tarpe: prieš augančius nepilnamečių nusikaltimus, prieš alkoholio ir narkotikų vartojimą, prieš palaidumą.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers



Rankomis išplaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

• **LIETUVIŲ DIENOS**, 1965 m., vasario mėn., nr. 2. Leidėjas A. F. Skirius. Vyr. red. Bren. Brazdžionis. Metinė prenumerata \$6.00. Adresas: Lietuvių Dienos, 44364 Sunset Boulevard, Hollywood, California 90029.

DABAR GERIAUSIAS LAIKAS ĮRENGTI TVORAS JŪSŲ NAMŲ PUOSNUMUI IR ŠEIMOS SAUGUMUI.



Įrengiame tvoras, duris, langus, stogelius, tureklis ir kitus įvairaus metalo, plastikos ir stiklo gaminius jūsų namų pagerinimui ir papuošimui.

KOSTAS BUTKUS

Telefonai: LUdlow 5-6291, bet kurio laiku, PROspect 8-2781 rytais ir vakarais.

Tėvai ir motinos, ŠV. ANTANO GIMNAZIJA

(Kennebunkport, Maine)

laukia jūsų sūnų.

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA

ERDVI IR MODERNIAI ĮRENGTA, SU VIESUŲ AMERIKOS MOKYKLŲ TEISEM, SU PRIVALOMU LIETUVIŲ KALBOS DESTYMU, SU BENDRABUČIU IR VIŠAIS GERO AUKLĖJIMO PATOGUMAIS.

Priimami mokiniai į pirmą klasę ir į kitas klases.

Atlyginimas už pilną išlaikymą bendrabuty — tik 600 dol. metams. Atsižvelgiama į visai varganybą.

Jau laikas registruoti mokinius ateinančioms mokslo metams.

Rašykite Rektoriui:

ST. ANTHONY'S HIGH SCHOOL
KENNEBUNKPORT, MAINE

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

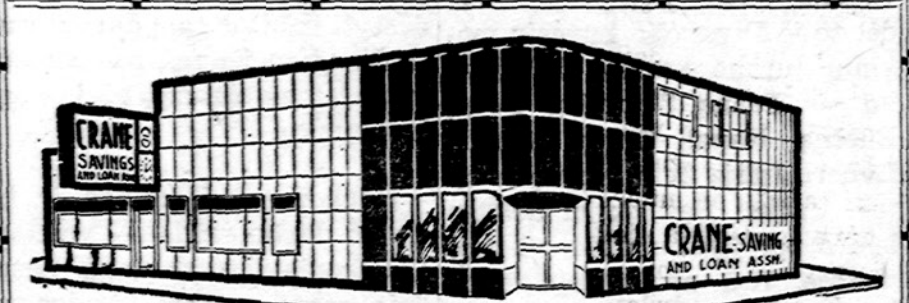
LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atidara pirmą ir ketvirtą 9-9 val. antrą, trečią ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atidara nuo 11 iki 4:30 po pietų



CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 5 v. v. SEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA



3605 West 63rd St. PORTsmouth 7-8020

NELAUKITE, nes rytoj gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė įsitikus neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:

AMERICAN BONDING
AMERICAN INDEMNITY
CASUALTY MUTUAL
FIDELITY & DEPOSIT
FIRE & CASUALTY OF CONN.
GIPSLAR INSURANCE
THE HANOVER
HIGHWAY INSURANCE
THE HOME
INTERSTATE
LASALLE CASUALTY

MANHATTAN FIRE & MARINE
MERCURY MUTUAL
MONARCH
NATIONAL UNION
NEW YORK FIRE
SECURITY INSURANCE
UNITED STATES FIRE
UNIVERSAL INSURANCE
WESTERN FIRE & CASUALTY
CALIFORNIA LIFE

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams Street Room 800
Telefonas CENTral 6-5206

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Drange.

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill. 60629
Tel. 925-5988

VARGA MŪSUOSE MAŽINANT

Kovo mėn. 10 d. įvyko Lietuvos Dukterų draugijos valdybos pasikeitimas ir pasiskirstymas pareigomis. Senosios valdybos perdavimas naujai buvo trumpas ir simboliškas: buvusi pirmininkė dr. A. Domanskienė perdavė dabartinei pirmininkei E. Kučūnienėi draugijos antspaudą ir čarterį, E. Kučūnienė paprašė naujos valdybos narses perimti pareigas, Lietuvos Dukterų draugijos veikla yra būdinga tuo, kad narės neatsisako joms pavestų darbų ir pareigų, tai ir naujosios valdybos narių pasiskirstymas pareigomis vyko sklandžiai ir greitai. Dabartinę valdybą sudaro: pirmininkė E. Kučūnienė; pirmoji vicepirmininkė, kuriai pavesta rūpintis ligoniniais, dr. A. Labokienė; antroji vicepirmininkė A. Tijiūnienė rūpinasi parengimu ruošimu; išdėstininkė — A. Urbūtenė; pirmoji sekretorė — N. Vengrienė; antroji sekretorė — korrespondentė — B. Bagdanskienė; vaizių šeimininkė — S. Tolušienė; vyr. seniūnė — A. Vepštienė. Direktoriaus: dr. A. Domanskienė, E. D'aminskienė, O. Dauksienė, A. Rimienė, I. Railienė.

Pirmininkė atsinešė gerai paruoštą ir apgalvotą darbo planą. Ji pranešė apie darbus, kuriuos draugija turės artimiausioje ateityje atlikti. O tų darbų prisirinko apšėliai. Valdybos noras yra informuoti lietuvišką visuomenę apie vykdomą šelpo darbą, atkreipti jos dėmesį į mūsų vargstančius ir šių darbų vykdymui sulaukti ne tik pritarimo, bet ir paramos.

Tik dalis, kuriems padėta

Štai dalis darbų, kuriuos draugijos narės turi šiuo metu atlikti:

1. Valdybai buvo pranešta apie ligotą moterį, kuri, už nuo-

perduotas į Chicagos miesto šeimos teismą (Family Court). Bet kokių atvejų sūnus neturi teisės laikyti motiną užrakintą ir neaprišinti jos pakankamai maistu. Buvo galvojama senukę patalpinti į šv. Seimos vilą, bet sūnus, nors ir gerai uždirbamas, nesutinka mokėti nustatytą mėnesinį mokestį.

3. Senutei, gaunančiai 50 dol. mėnesinės pensijos, padedama nereguliariai, tik tokiu atveju, kai pati neišsiverčia. Šį kartą buvo apmokėta dujų sąskaita.

4. Gaunančiai 37 dol. mėn. nedarbingumo pašalpos, yra mokamas priedas iš draugijos išdėdo ir duodama maisto.

5. Našlaitį, globojamą senelės, gyvenančios iš pensijos, Kr. Donelaičio Lituanistikos mokyklos tėvų komitetas atleido nuo mokesčio. Šiai pavyzdinčiai seneli, kuri deda dideles pastangas savo vaikaitį išauginti geru lietuviu, yra suteikta vienkartinė piniginė parama.

6. Ligoniniam apmokėta pusė ligoninės sąskaitos. Vedami pasitarimai su Balfu, kad apmokėtų antrą pusę.

7. Jau seniai globojamo ligonin sveikata vėl pablogėjo. Jam vėl reikės grįžti į ligoninę. Kad jis iš savo pašalpos galėtų sutaupti pinigų ligoninės sąskaitų apmokėjimui, Lietuvos Dukterų draugija, kaip ir anksčiau, jį šelpa savo narių suaukotu maistu.

Draugijos įsipareigojimai

Tai tik dalis draugijos darbų ir rūpesčių. Draugija yra įsipareigojusi neskelbti globojamųjų vardų bei faktų, iš kurių jie galėtų būti atpažinti. Kaip ir iš kokių fondų šie darbai bus atlikti? Greitesniam šelpo vykdymui visos draugijos narės yra suskirstytos į 21 seniūniją. Skubiu atveju pirmininkė gali veik-



Naujoji valdyba posėdžiauja. Iš k. į d.: A. Vepštienė, S. Tolušienė, A. Tijiūnienė, J. Daužvardienė, E. Kučūnienė, N. Vengrienė, A. Urbūtenė.
Nuotr. V. Noreikos

mos nesumokėjimą, metama iš buto. Minėta moteris dėl ligos negali dirbti, nors dėjo daug pastangų darbą išlaikyti. Neleikiant valdybos posėdžio, buvo skubiai apmokėta atsilikusių trijų mėnesių nuoma, elektros sąskaita ir nupirktas maisto. Ligonė, atsilankiusi į ją globojančios narės butą, džiaugėsi, kad galinti pabuvoti šiltame kambaryje. Užvesta byla šiai moteriai gauti nedarbingumo pašalpą iš miesto įstaigos, nes jos nepilnametis sūnus turi sunkumų savo šeimą išlaikyti.

2. Senutė gyvena pas sūnų. Tačiau, jos pareikimu, sūnus duoda jai tik 4 dol. savaitę maistui. Reikalas yra tiriamas. Jei pasitvirtins skriaudžiamos motinos skundai, reikalas bus

ti, telefonu susitariusi su išdėstininke. Vėliau reikalas yra svarstomas artimiausioje posėdyje ir jam duodama normali eiga: užpildoma anketa, aptariamos galimybės ir priemonės, kaip prašančiam pagalbos padėti. Tačiau šia proga draugija nori priminti, kad ji nėra pajėgi teikti pastovią piniginę paramą. Reikalingiems pastovios paramos yra padedama ją išrūpinti iš kitų fondų. Pasitaiko kartais, kad tai neįmanoma padaryti dėl paties pagalbos prašančiojo priežasčių. Pvz. prašantis nes išpildo sąlygų, kurių šalpos įstaiga reikalauja.

Pagrindines draugijos pajamas sudaro dviejų metinių parengimų pelnas, aukos ir nario mokestis. Gegužės mėn. 1 d.



Lietuvos Dukterų draugijos buvusi ir naujoji valdybos bei direktorės. Sėdi iš k. į d.: kun. dr. F. Gureckas (įstėgėjas ir kapelionas), Juzė Daužvardienė — garbės pirmininkė, E. Kučūnienė — pirmininkė, dr. A. Domanskienė — buv. pirm. Stovi iš k. į d.: A. Tijiūnienė, Perry, A. Vepštienė, A. Urbūtenė, N. Vengrienė, S. Tolušienė, St. Semėnienė, E. Diminskienė, J. Railienė, Stockutė, O. Dauksienė.
Nuotr. V. Noreikos

Bakalaurės, magistrės ir daktarės laipsniai už šoki

ALDONA VALEISAITĖ, Cicero, Ill.

Artėjant mokslo metų pabaigai, daugeliui mergaičių, baigusių vidurines mokyklas, teks apsispręsti, kokią tolimesnę studijų kryptį pasirinkti. Tai yra vienas iš lemtingųjų gyvenimo momentų. Jį visada prisimename su džiaugsmu ar liūdesiu. Priklauso nuo to, kaip pavyko pasirinkti profesiją.

Yra jaunuolių, kurios žino nuo vaikystės, ko nori, ir drąsiai siekia savo tikslo, neklausydamos jokių patarimų ar atkalbinėjimų. Bet yra ir tokių mergaičių, kurios pasiduoda pašalinėm įtakom ir nedrįsta klausyti pašaukimo balso.

Šiuo straipsniu norėčiau atkreipti dėmesį į vieną mokslo sritį, kuri daugeliui mergaičių yra artima, mėgiama, kartais, seniai lavinta, ugdyta, bet nesi-ryžtama jos pasirinkti kaip profesijos. Toji sritis — šokis.

Kai kuriuose visuomenės sluoksniuose yra susikūrusi nuomonė, kad šokėja turi būtinai būti mažai išsilavinusi moteris, lyg sugebėjimas judėti mažina, o ne vysto žmogaus protą. Jei taip būtų, tai visi sklerotikai šokytų, o sveiki kūdikiai lopšiuose tyliai gulėtų. Bet taip nėra. Anaipol. Judesys atveria pažinimą, plečia žmogaus akiratį ir lavina protą.

Mažai kas žino, kad šokis Amerikos universitetuose yra pripažintas lygiavertiu kitiems mokslams. Siekiant bakalauro

įvyks pavasario parengimas, kuriam narės jau ruošiasi, ypač jos laukia išdėstininkė, kad galėtų papildyti gerokai prastėjusią kasą. Mūsų tautiečiai turėtų prisiminti, kad Lietuvos Dukterų draugijos parengimuose išleistas doleris pasiekia pačius neturtingiausius mūsų kolonijoms brolius ir seses. Juo šie parengimai bus gausiau lankomi, tuo šelpimas vargan patekusių lietuvių bus pozityvesnis.

Yra paruoštas draugijos įstatų projektas. Čia daug savo patirtimi padėjo draugijos garbės pirmininkė Juzė Daužvardienė. Ir šiame posėdyje, kaip ir anksčiau įvykusiame visuotiniame narių susirinkime, J. Daužvardienė ne tik sekė draugijos veiklą, bet pati nuosirdžiai joje dalyvavo. Draugijos įkūrėjas ir dabartinis jos kapelionas kun. dr. F. Gureckas atlieka daugybę darbų, kuriuos be jo būtų sunku atlikti. Jis yra besąlyginiai pasiaukojęs visiems tiems, kurie kenčia ir vargsta.

Posėdis baigėsi po keletos įtemptų darbo (ne ginčų!) valandų. Susirinkusių veiduose buvo pastebima gera nuotaika, ypač, kad susirinkimo šeimininkė St. Semėnienė davė progos jaustis "kaip savo namuose", tik dar reikėtų pridėti, kad dalyvės jautėsi, kaip vienos šeimos narės.

E. D.

laipsnio šokyje, susiduriama su tais pačiais reikalavimais, kaip ir kitus dalykus testuojant. Reikia surinkti 120 kreditinių taškų per ketverius metus, iš kurių 60 turi būti surinkti iš visiemis privalomų dalykų, o

ruošęs mokytojas gali dėstyti du skirtingus dalykus.

Judesys medicinoje Medicinoje yra šaka „Physical Medicine“, kuri naudojasi fizine terapija. Čia judesys atlieka didelį vaidmenį. North



Danutė Brusokaitė, 8 metų, Albenizo "Sėgėdilas" šokio interpretavime.
Nuotr. Kežio, S.J.

kiti 60 — iš pagrindinės ir jai giminingos šalutinės šakos. Pagal Lovejoy's College Guide 53 universitetai Amerikoje šokių yra įjungę į dėstomų dalykų sąrašus.

Akademiniis pasirošimas šokiui

Chicagoje tik Northwestern universitete dėstomas šokio mokslas. Šio universiteto reprezentacinė šokio grupė vadinasi "Orchesis", kuri daug gražių pastatymų parodo scenoje.

Išgijus bakalaurės laipsnį už šoki (Bachelor of Arts in Dance), įgyjama teisė dėstyti vidurinėse mokyklose, jaunimo įvairiose organizacijose ir kitose sveikatingumo įstaigose, įskaitant ir ligonines, ir parkų rūmams vadovauti.

Magistrės laipsnį įgijus (Master of Arts in Dance), galima mokytojauti kolegijose ir universitetuose.

Doktoratą paradius (Doctor of Philosophy in Physical Education), gaunama vadovaujamas profesoriaus pozicijas. Šios srities išsilavinusių mokytojų paklausa yra didelė. Darbo trūkumo nedarbo toli gražu nematyti.

Bakalaurės laipsnio siekiant šokyje, šautinę šaką galima pasirinkti vieną kurį nors iš kūno kultūros sričių: sveikatingumą (health), sportą (sport), žaidimus (recreation). Šis dalykų sąstatas reprezentuoja vien kūno kultūros specialybę. Tačiau, kaip šalutinę šaką, galima imti bet kokią kitą mokslą: dramą, kalbas, meną, istoriją chemiją, matematiką, biologiją ir t. t. Reikalui esant, taip pasi-

IŠ MOTERŲ PASAULIO

* Lietuvos Dukterų draugija rengia savo metinę pavasarinę vakarienę gegužės 1 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje. Programoje dalyvaus Vitalis Žukauskas. Parengimo vadovybė sudaro: B. Briedienė, O. Dauksienė, E. Diminskienė, dail. J. Monkutė - Marks, I. Railienė, A. Tijiūnienė, S. Tolušienė, V. Tumasonienė ir St. Semėnienė.

* Vilhelmina Lapienė, savininkė Mel - Park TVCo, esančios 145 Broadway, Melrose Park, Ill., labai sėkmingai baigė pirmą kartą RCA Victor kompanijos suruoštus specialiai

prekybininkams paruošti kurčius, skiriamus grynai moterims. Išsiuntintuose visoms kompanijoms biuleteniuose skelbiama, kad RCA Victor Co. buvo pastebėta, jog labai trūksta, ypač moterų, vadovaujančiose prekybos vietose. Kartu su kitomis 42 moterimis ji buvo išskridus į Indianapolį, kur pamokos vyko.

* ALIAS (Amerikos Liet. Inž. ir Architektų Sąjungos) žmonių klubas išsirikio naują vaidybą, kurią sudaro: pirm. J. Stulpinienė, vicepirm. — O. Šiaudikienė ir H. Žitkuvienė, sek. B. Sekmakienė, išd. A. Urbūtenė irf narė S. Geležinienė.

Mažos ukrainietės laisvės ieškojimas

Maža 11 metų ukrainietė Mary Onyszczak, lankanti šv. Jozaphato ukrainiečių katalikišką mokyklą Warren, Mich., parašė laišką JAV prezidentui Johnsonui, ieškodama tiesos ir laisvės savo kraštu.

Savo laiške ji rašė apie katalikų persekiojimą komunistinėje Ukrainoje. Pusė ukrainiečių badauja. Jie badauja ir jie negali laisvai melstis, nes jie nėra laisvi. "Aš norėčiau žinoti, ar Jūs tikite į kraštą, vadinamą Ukraina ir ar norėtumėte, kad to krašto žmonės išsivaduoję iš komunizmo", baigė jaudinančią laišką mažoji patriotė ukrainietė.

Richard H. Davis, Europos reikalams ministerio padėjėjas,

nės prasmės, šokyje pasirošusios mokytojos irgi labai reikalingos. Juk lietuviško jaunimo organizacijų — ateitininkų bei skautų meninėms programoms praversti tokios mokytojos galėtų puikiai patalpininkauti. Mokytojos, Lietuvoje baigusios mokslus, jau traukiasi iš visuomeninio darbo. Tad kas vado-vaus jaunimui? Nejaugi matematikai, filosofai ir medicinos daktarai? Programos, įdomios ir gražios praverstos, ugdo žiūrovuose kultūrinį susipratimą.

Mergina, kuri turi šiai sričiai noro ir sugebėjimų, turi būtinai šio savo pašaukimo siekti. Jos įnašas mūsų kultūrai ir sveikatingumui bus nemažesnis, kaip kitų profesionalų, o gal ir didesnis už tų, kurios pasirinko savo profesijai biznio sritį ar sekretoriavimą.

Linkėčiau, kad daugelis lietuvių išdrįstų savo pašaukimo paklausti ir ateityje vadovauti lietuvių kolonijų kultūrinėms programoms. Pasisemtas žinias iš lietuviškų šeštadienių mokyklų, tautinių šokių būrelių ir kitų draugijų galėtų įpinti į savo studijas ir taip tęsti meninę lietuvių kultūrą toliau. Jos visad galės turėti privačias studijas šalia jų pagrindinio darbo ir galės ruošti koncertus. Joms bakalaurės ar magistrės laipsnis skins kelią į pasisekimą.

Pasitarnavimas lietuviškam reikalui

Žiūrint kultūrinės ir patrioti-



Israikos šokio menininkė Aldona Valeisaitė atlieka Radausko "Korėniją" — jaunutės raganos solį.
Nuotr. Kežio, S.J.

savo laiške mergaitei atsakė: "Mes pasmerkame Sovietų Sąjungos netolerantišką elgesį prieš religiją".

Savo ilgesniame laiške jis išreiškia susijavimą ukrainiečių patriotiškumu. Jis skatina palaikyti ukrainiečių tradicijas JAV-ese. Ukrainiečiai emigravo į Ameriką, bėgdami nuo komunizmo ir ieškodami didesnės religinės laisvės.

Kiek verta šeimininkė?

Virtuvės išpilų, vadinamų "sinkų", gamintojas Karl Jensen išskaičiavo, kad vidutiniškai amerikietis šeimininkė yra "verta" 67,000 dolerių, kaip indų plovėja. Tai jis apskaičiavo, paėmęs pagrudind indų plovėjų algas, ir kiek moteris kasdien praleidžia laiko, plaudama indus.

Tamsiai raudonas delikatesas

Pasenusios mėsos pirmasis pažymys — pajudavimas. Tačiau... ne visados tenka nusiskuti nuo tamsios mėsos. Jautiena, ypač vartojama vad. "bifštekams" (arba steikams, kaip čia vadinama), turi būti "pasendinta" ir ji lieka tamsios spalvos, o yra tikras delikatesas.

Paprastai jautiena pasiekia rinką po vienos ar dviejų savaičių nuo gyvulio paskerdimo. Jos spalva tada — skaisčiai raudona. Tačiau "nuokusi" jautiena, arba "pasendinta" — prie kontroliuojamos temperatūros ir drėgnumo — daug vėliau. Rezultatas — tamsios spalvos mėsa.

Vienuolė — advokatė

Sesuo Pranciška Kotryna, kuri po penkerių metų, mirus jos vyrui, tapo konvertite, gavo leidimą praktikuoti advokatūrą Ohio valstybėje. Ji yra legalioji patareja Gailastingumo seserims Cincinnati mieste, Ohio. Ji taipgi yra šv. Juozapo kolegijos fakulteto dėstomojo personalo narė.

Moterys teisėjos ir...

Vienas psichologas tvirtina, kad moteris yra ne tik geriausia moterų teisėja, bet ir geriausias jų baudsmės vykdytoja — budelis!..

Moterys valdo pasaulį

Pasaulis tikrai priklauso moterims. Kai gimsta kūdikis, tai žmonės paklausia pirmiausia: "Kaip laikosi motina?" Kai vyras veda, žmonės vestuvėse komentuoja: "Kokia graži jaunoji!" O kai vyras, pagaliau, miršta, žmonės smalsiai teiraujami: "Kiek jis paliko jai?"

Kurios yra geriausios šokėjos?

New Yorko miesto šokio salės savininkas teigia, kad moterys daugiau kaip 35 metų amžiaus yra geriausios ir lengviausios šokėjos. (Tik, pridėta jis, jos sunkiai prisipažįsta esančios per 35...)